

OP-Pohjola-ryhmän osavuosisikatsaus 1.1.—30.6.2014

OP-Pohjola-ryhmällä vahva alkuvuosi

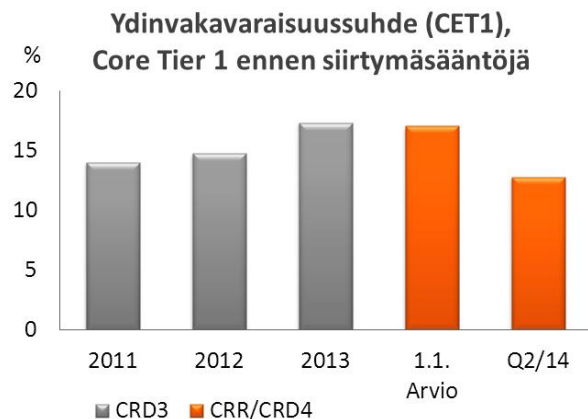
- Ryhmän alkuvuoden tulos oli 488 miljoonaa euroa (395), eli neljänneksen vertailukautta parempi. Samalla se oli kautta aikain toiseksi paras puolivuotistulos.
- Korkokatteen kasvu jatkui vahvana, 16 %. Tuotot yhteensä kasvoivat 9 %.
- Kulut ilman Pohjola Pankin osakkeiden hankinnan välittömiä kuluja kasvoivat 1,6 % vertailukaudesta. Saamisten arvonalentumiset säilyivät edellisvuoden matalalla tasolla ja olivat 33 miljoonaa euroa (32).
- Jokaisen kolmen liiketoimintasegmentin tulos parani selvästi:
  - Pankkitoiminnan tulos ennen veroja kasvoi 56 % 294 miljoonaan euroon (188). Kulu/tuotto-suhde parani yli 7 %-yksikköä 56 %:iin. Luottokanta kasvoi vuodessa 2,8 % ja talletuskanta 2,5 %
  - Vahinkovakuutuksen tulos ennen veroja kasvoi 34 % 133 miljoonaan euroon (99). Operatiivinen yhdistetty kulusuhde saavutti ennätystason ja oli 84,5 %. Maksutulo kasvoi katsauskaudella 7 %
  - Varallisuudenhoidon tulos ennen veroja kasvoi 29 % 99 miljoonaan euroon (77). Sijoitusrahastojen pääomat kasvoivat vuodessa 21 % ja sijoitussidonnaiset vakuutusäästöt 20 %.
  - Pankki- ja vahinkovakuutustoiminnan yhteisten asiakkaiden määrä kasvoi vuodessa 86 000:lla.
- OP-Pohjola-ryhmän historian suurimman investoinnin (2,4 miljardia euroa) toteutus eli Pohjola Pankin kaikkien osakkeiden hankkiminen ryhmän omistukseen etenee suunnitelmien mukaan.
- Edellä mainitusta Pohjola Pankin osakkeiden ostosta huolimatta ryhmän vakavaraisuus on säilynyt vahvana. CET1-vakavaraisuus oli kesäkuun lopussa 12,8 % (17,1). Heinäkuun lopussa vakavaraisuutta tukevia Tuotto-osuuksia oli laskettu liikkeelle tavoitteen mukaisesti 851 miljoonaa euroa.
- Muutos näkyviin: vuoden 2014 tuloksen arvioidaan muodostuvan selvästi suuremmaksi kuin vuonna 2013. Aiemmin pelkästään "suuremmaksi". Tarkemmin kohdassa "Loppuvuoden näkymät".

OP-Pohjola-ryhmän avainlukuja

	1–6/2014	1–6/2013	Muutos %	1–12/2013
Tulos ennen veroja, milj.e	488	395	23,7	701
Pankkitoiminta	294	188	56,4	404
Vahinkovakuutus	133	99	34,2	166
Varallisuudenhoito	99	77	28,7	113
Palautukset omistajajäsenille ja OP-bonusasiakkaille	98	96	2,0	193
	30.6.2014	31.12.2013	Muutos %	
Ydinvakavaraisuus CET1, % / Core Tier 1**	12,8	17,1	-4,3*	
Omien varojen suhde omien varojen vähimmäismäärään (rava)**	1,69	2,19	-0,50*	
Yli 90 päivää erääntyneet saamiset luotto- ja takauskannasta, %	0,44	0,42	0,02*	
Pankki- ja vakuutustoiminnan yhteiset asiakkaat (1000)	1 554	1 518	2,4	

* suhdeluvun muutos

** vertailutiedot esitetty arviona 1.1.2014 voimaan tulleen sääntelyn mukaisina

Pääjohtaja Reijo Karhisen kommentit

Alkuvuotemme oli tuloksellisesti yksi OP-Pohjolan kaikkien aikojen parhaista. Teimme ennätystasoa hipovan tuloksen vaativassa toimintaympäristössä, kasvoimme, palkitsimme asiakkaitamme aiempaa enemmän ja jatkoimme rohkeaa uudistumistamme – tämä kaikki vahva vakavaraisuustaso säilyttäen. Erityisen iloinen olen siitä, miten suurella innolla ja sitoutuneisuudella koko ryhmä on lähtenyt mukaan rakentamaan uutta alkua finanssiryhmällemme. Etenemme vahvasti julkistamiemme suunnitelmien ja lupauksen mukaan.

Päätös paluustamme asiakasomisteisille juurillemme on taloudellisena investointina erittäin merkittävä – jopa Euroopan laajuisesti tarkastellen. Samalla päätöksemme oli periaatteelliselta vaikuttavuudeltaan yksi merkittävimmistä ja kauaskantoisimmista ryhmämme yli 100-vuotisessa historiassa. Olemme valinneet oman, valtavirrasta poikkeavan suunnan. Onnistumistamme liiketoiminnassa tulee arvioida jatkossa ensisijaisesti sen kautta, millaista lisäarvoa pystymme asiakkaillemme tuottamaan.

Ryhmän merkittävä tulosparannus alkuvuonna syntyi terveen liiketoimintalähtöisesti, kasvua ja tehokkuutta tasapainoisesti painottaen. Pitkään jatkunut hyvä volyymikehitys on luonut perustan kokonaistuottojen, erityisesti korkokatteen hyvälle kehitykselle. Samanaikaisesti kulukasvumme pysyi maltillisena ja arvonalentumiset edellisvuoden tasolla. Kaikki kolme liiketoimintasegmenttiämme paransivat selvästi tulostasoaan, pankkitoiminta eniten. Arvioimme ryhmän koko vuoden tuloksesta muodostuvan edellisvuotta selvästi paremman.

Alkuvuoden merkittävin tuotelanseeraus oli erinomaisen suosion saanut oman pääomanehtoinen sijoitustuote, Tuotto-osuus. Kyseessä on osuustoiminnallisen pankin tapa vahvistaa vakavaraisuuttaan ja samalla kanavoida hyvää tulosta asiakasomistajilleen. Ilahduttavaa oli myös se, että pystyimme jälleen saavuttamaan uuden ennätystason maksamissamme asiakasbonuksissa. Konkreettinen osoitus asiakasomisteisuuden painoarvon lisääntymisestä on bonusasiakkaittemme yhteismäärän kasvu vuodessa yli sadalla tuhannella.

Vahva kuntomme luo turvallisuutta kohdata nopeasti muuttuva toimintaympäristömme, jota leimaa vaatimaton talouskasvu, matala korkotaso, kiristynyt sääntely ja nopeasti etenevä digitalisaatio. Omalla tavallaan haastavin näistä on digitaalisuus, joka rikkoo toimialarajoja ja näkyy vahvasti kuluttajien sekä yritysten arjessa ei pelkästään teknologisenä muutoksena vaan uusina liiketoimintamalleina, investointitarpeina ja muuttuneena asiakaskäyttäytymisenä ja tapana kohdata asiakas. Konkreettinen ilmentymä muutoksesta on

mobiliipohjaisten palveluiden räjähdysmäinen kasvu. Tähän nopean muutoksen luomaan haasteeseen olemme vastanneet ja vastaamme kasvattamalla kehittämisinvestointien määrää. Haluamme omien toimintamalliemme ja rakenteittemme ohella uudistaa vahvasti myös palvelutarjontaamme asiakkaillemme - asiakasystävällisyyttä ja edelläkävijyyttä ilmentäen.

Viime viikkojen globaaliin taloudelliseen sodankäyntiin liittyvien toimien voimistuminen on tuonut uusia uhkakuvia Suomen jo ennestään hauraan talouskehityksen ylle. Vienti- ja erityisesti Venäjäreippuvaisena taloutena joudumme kohtaamaan uusia itsestämme riippumattomia vakavia haasteita. Ympäröivistä riskeistä huolimatta paljon on omissa käsissämme. Ongelmamme ovat enemmän rakenteellisia kuin suhdanneluontoisia. Kannan huolta siitä, että jäämme liiaksi jälkeen muun euroalueen kehityksestä. Nyt on entistäkin tärkeämpää, että talouspolitiikalla pystytään vahvistamaan luottamusta talouteen. Rakennepolitiikan edistäminen ja yritysten toimintaedellytysten turvaaminen on entistäkin tärkeämpää. Suotuisan investointi-ilmapiirin luominen kaipaa oikeita tekoja ja kannustavia viestejä päättäjiltä.

OP-Pohjola-ryhmän osavuosisikatsaus 1.1.–30.6.2014

Sisällysluettelo

Toimintaympäristö.....	4
Ryhmän tulos ja tase.....	5
Asiakkuudet	6
Palvelukanavat.....	7
OP-Pohjolan ostotarjous Pohjola Pankin osakkeista.....	7
Vakavaraisuus ja riskiasema.....	8
Luottoluokitukset	9
Loppuvuoden näkymät.....	9
Katsauskauden jälkeiset tapahtumat	9
Toiminta ja tulos liiketoimintasegmenteittäin	10
Pankkitoiminta	10
Vahinkovakuutus	14
Varallisuudenhoito.....	16
Muu toiminta	18
OP-Pohjola-ryhmän rakenteessa tapahtuneet muutokset.....	19
Henkilöstö ja palkitseminen.....	19
OP-Pohjola osk:n hallinto.....	19
OP-Pohjola-ryhmän tehostamisohjelma.....	20
Investoinnit ja palvelukehittäminen.....	20
Tuloslaskelma	
Laaja tuloslaskelma	
Tase	
Oman pääoman muutoslaskelma	
Rahavirtalaskelma	
Liitetaulukot:	
Liite 1. Laatomisperiaatteet	
Liite 2. Tunnusluvut ja niiden laskentakaavat	
Liite 3. Tuloskehitys vuosineljänneksittäin	
Liite 4. Korkokate	
Liite 5. Saamisten arvonalentumiset	
Liite 6. Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot	
Liite 7. Henkivakuutustoiminnan nettotuotot	
Liite 8. Palkkiotuotot ja -kulut, netto	
Liite 9. Kaupankäynnin nettotuotot	
Liite 10. Sijoitustoiminnan nettotuotot	
Liite 11. Liiketoiminnan muut tuotot	
Liite 12. Taseen luokittelu	
Liite 13. Käypään arvoon arvostettujen rahoitusinstrumenttien ryhmittely arvostusmenetelmän mukaisesti	
Liite 14. Vahinkovakuutustoiminnan varat	
Liite 15. Henkivakuutustoiminnan varat	
Liite 16. Vahinkovakuutustoiminnan velat	
Liite 17. Henkivakuutustoiminnan velat	
Liite 18. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	
Liite 19. Käyvän arvon rahasto verojen jälkeen	
Liite 20. Arvonalentumiset ja ongelmasaamiset	
Liite 21. Omat varat ja vakavaraisuus	
Liite 22. Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain mukainen vakavaraisuus	
Liite 23. Annetut vakuudet	
Liite 24. Taseen ulkopuoliset sitoumukset	
Liite 25. Johdannaissopimukset	
Liite 26. Rahoitusvarat- ja velat, jotka on vähennetty toisistaan tai joita koskee toimeenpantavissa oleva yleinen nettoutusjärjestely	
Liite 27. Liiketapahtumat lähipiirin kanssa	

Toimintaympäristö

Maailmantalouden kehitys virkistyi ennakkotietojen mukaan hieman toisella neljänneksellä. Yhdysvalloissa talous piristyi ankaran talven jälkeen. Euroalueella talouden elpyminen jatkui rauhallisena.

Euroopan keskuspankki esitteli kesäkuussa laajan rahapolittisen toimenpidepaketin. Ohjauskorko laskettiin 0,15 prosenttiin ja talletuskorko negatiiviseksi -0,10 prosenttiin. Lisäksi keskuspankki lisäsi markkinoiden likviditeettiä lopettamalla määräaikaisten talletusten keräämisen pankeilta. Myöhemmin syksyllä EKP tarjoaa pankeille kohdennettua pitkäaikaista rahoitusta yritysainannon vilkastuttamiseksi. Keskuspankin toimet laskivat hieman euribor-korkoja. Rahapolitiikka pysyy pitkään elvyttävänä ja talouskasvua tukevana.

Suomen taloudessa oli ensimmäisiä positiivisia merkkejä heikon ensimmäisen neljänneksen jälkeen. Teollisuuden uudet tilaukset kasvoivat. Tuotannon kuukausikuvaaja nousi hieman huhti–toukokuussa. Työttömyys sen sijaan lisääntyi edelleen. Asuntomarkkinoiden ja vähittäiskaupan kehitys jatkui vaisuna. Inflaatio hidastui entisestään.

Maailmantalouden kasvu kohenee hieman vuoden 2014 jälkipuoliskolla. Suomen talous elpyy vähäisesti. Ukrainan kriisi ja siihen liittyvät pakotteet säilyvät epävarmuustekijänä. Euroopan keskuspankin toimet pitävät euribor-korot alhaalla.

Pankkitoiminnan yhteenlaskettu volyymikehitys jatkui vakaana vuoden toisella neljänneksellä. Rahasto- ja vakuutussäästöjen kasvu oli edelleen selvästi luotto- ja talletuskasvua nopeampaa.

Asuntoluottokannan vuosikasvun hidastuminen jatkui ja oli katsauskauden lopussa vajaat 2 prosenttia. Uusia asuntoluottoja nostettiin tammi–kesäkuussa 4 prosenttia vähemmän vuoden takaiseen verrattuna. Lasku kuitenkin tasoittui kesää kohden.

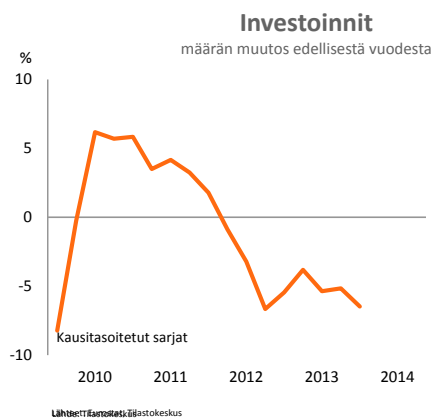
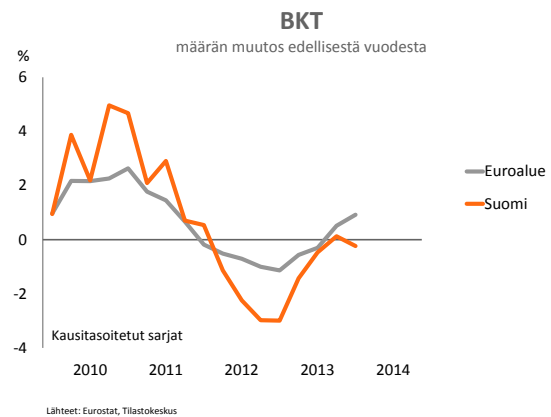
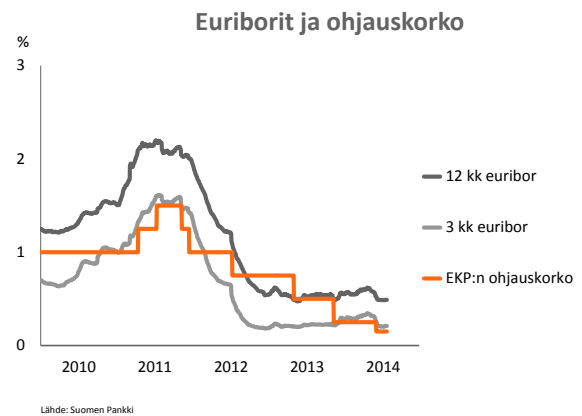
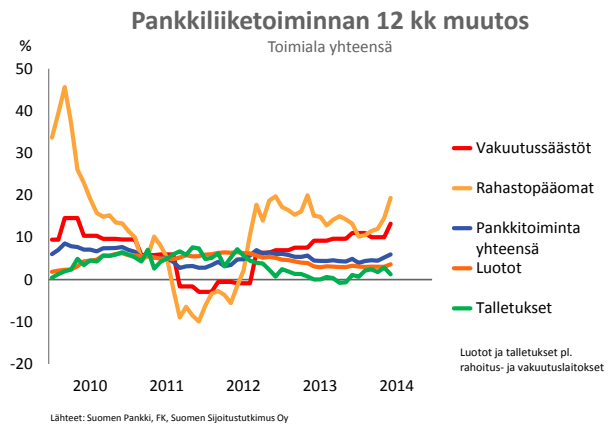
Yritysluottokannan vuosikasvu nousi kesäkuussa noin 4 prosenttiin. Yritysten luotonkysyntää ennakoivat luottamusbarometrit ja suhdanneodotukset elpyivät hieman kevään aikana.

Pankkisektorin talletuskannan kasvu jatkui hitaana noin 1 prosentin vuosivauhtia. Määräaikaistalletusten voimakas lasku jatkui varojen siirtyessä käyttelytileille ja riskisempiin säästö- ja sijoituskohteisiin.

Sijoitusrahastosäästöjen vuosikasvu nousi kesäkuussa 19 prosenttiin positiivisen markkinakehityksen ja voimakkaasti kasvaneiden nettomerkitöiden myötä. Nettomerkinnot nousivat ensimmäisellä vuosipuoliskolla 60 prosenttia vuoden takaisesta säästäjien hakiessa varoilleen korkeampaa tuottoa. Uutta pääomaa sijoitettiin erityisesti yritysainarahoitukseen. Vakuutussäästöissä kasvu kohdistui edelleen sijoitussidonnaisiin tuotteisiin, joiden maksutulo kasvoi tammi–kesäkuussa 9 prosenttia vuoden takaisesta.

Vahinkovakuutuksen maksutulo kasvoi ensimmäisellä vuosipuoliskolla edelleen tasaista noin 5 prosentin vuosivauhtia. Maksettujen korvausten määrä kasvoi maksutulon kanssa samaa vauhtia.

Sijoitusmarkkinoilla korkojen lasku, luottoriskimarginaalien supistuminen ja osakemarkkinoiden positiivinen vire tukivat sijoitustoiminnan tulosta.

Ryhmän tulos ja tase

Tulosanalyysi, Milj. e

	1-6/2014	1-6/2013	Muutos %	4-6/2014	4-6/2013	Muutos %	1-3/2014
Pankkitoiminta	294	188	56,4	134	90	48,6	160
Vahinkovakuutus	133	99	34,2	71	43	62,2	62
Varallisuudenhoito	99	77	28,7	32	20	57,8	67
Tulos ennen veroja	488	395	23,7	231	161	43,5	257
Käyvän arvon rahaston muutos, brutto	72	-160		76	-135		-4
Tulos käyvin arvo in ennen veroja	560	235		307	26		253
Taloudellisen pääomavaateen tuotto, % *)	14,2	15,5	-1,3*				
Taloudellisen pääomavaateen tuotto käyvin arvo in, % *)	18,1	18,4	-0,4*				
Tuotot							
Korkokate	505	436	16,0	254	221	14,9	251
Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot	311	280	10,9	159	137	16,1	151
Henkivakuutustoiminnan nettotuotot	121	107	13,0	41	36	12,3	80
Palkkiotuotot, netto	372	356	4,4	174	171	1,9	198
Kaupankäynnin ja sijoitustoiminnan nettotuotot	101	101	0,8	58	46	27,0	43
Liiketoiminnan muut tuotot	30	43	-30,5	17	23	-28,4	13
Muut tuotot yhteensä	934	887	5,4	449	413	8,6	485
Tuotot yhteensä	1 440	1 322	8,9	703	634	10,8	737
Kulut							
Henkilöstökulut	385	414	-6,9	190	203	-6,3	195
Muut hallintokulut	215	182	18,1	102	97	5,4	112
Liiketoiminnan muut kulut	221	204	8,1	108	102	5,8	113
Kulut yhteensä	821	800	2,6	401	402	-0,4	420
Arvon alentumiset saamisista	33	32	3,9	23	23	-1,6	10
Palautukset omistajajäsenille ja OP-bonusasiakkaille							
Bonukset	93	89	4,2	47	45	5,3	46
Osuus- ja lisäosuuspääoman korot	4	6	-29,3	1	3	-55,1	3
Palautukset yhteensä	98	96	2,0	49	48	1,3	49

*) 12 kk liukuva, muutos suhdeluvun muutoksena

Keskeisiä tase-eriä, Milj. e	30.6.2014	30.6.2013	Muutos %	31.12.2013
Saamiset asiakkailta	69 275	67 441	2,7	68 142
Henkivakuutustoiminnan varat	10 786	9 186	17,4	9 872
Vahinkovakuutustoiminnan varat	3 807	3 605	5,6	3 479
Velat asiakkaille	49 514	49 727	-0,4	50 157
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	25 871	20 976	23,3	21 428
Oma pääoma	6 216	7 250	-14,3	7 724
Tase yhteensä	106 124	100 463	5,6	100 991

Tuloksen vertailulukuna on käytetty vuoden 2013 vastaavien jaksojen lukuja. Tase- ja muiden poikkileikkaustyyppisten erien vertailulukuna on käytetty lukua vuoden 2013 lopun tilanteesta, ellei toisin mainita. IFRS 10 Konsernitilinpäätös standardin käyttöönoton seurauksena vertailutietoja on oikaistu.

Tammi-kesäkuu

OP-Pohjola-ryhmän tulos ennen veroja kasvoi 24 prosenttia ja oli 488 miljoonaa euroa (395). Tulos oli ryhmän historian toiseksi paras puolivuotistulos. Tulosta paransivat erityisesti korkokatteen ja vahinkovakuutuksen nettotuottojen kasvu. Myös palkkiotuotot ja henkivakuutustoiminnan nettotuotot kasvoivat. Ryhmän tulosta rasitti kulujen kasvu.

Korkokate kasvoi 16 prosenttia. Korkokatteen kasvuun vaikuttavat luottokannan keskimääräisen marginaalitason nousu sekä taseen kasvu. Markkinakorkojen kehitys katsauskaudella tuki myös korkokatteen kasvua.

Ryhmän kulujen kasvu hidastui 2,6 prosenttiin. Katsauskaudella liiketoiminnan muihin kuluihin kirjattiin Pohjola Pankin osakkeiden ostotarjoukseen liittyvä kertaluonteinen 8 miljoonan euron kuluerä. Ilman tätä ostotarjoukseen liittyvää kuluja kulukasvu oli 1,6 prosenttia.

Tehostamistoimenpiteiden ja ICT-toimintojen ulkoistamisen johdosta ryhmän henkilöstökulut supistuivat 6,9 prosenttia. Ulkoistaminen ja siihen liittyvien toimintamallien uudistaminen kasvattivat osaltaan ICT- ja liiketoiminnan muita kuluja.

Tulosta heikentäviä, eri tuloslaskelmaeriin kohdistuneita arvonalentumisia kirjattiin yhteensä 42 miljoonaa euroa (53), joista 33 miljoonaa euroa (32) kirjattiin luotoista ja muista saamisista. Nettomääräiset arvonalentumiset luotoista ja muista saamisista vuositason tasolla (0,09) luotto- ja takauskannasta.

Pankkitoiminnan tulos ennen veroja oli 294 miljoonaa euroa (188). Pankkitoiminnan tuloskehitystä tuki erityisesti korkokatteen kasvu. Kulut supistuivat 1,5 prosenttia ollen 541 miljoonaa euroa (549). Eniten supistuivat henkilöstökulut.

Vahinkovakuutuksen operatiivinen yhdistetty kulusuhde saavutti yhden vuosipuoliskon ennätystason ja oli 84,5 prosenttia (89,2). Suotuisan vahinkokehityksen johdosta korvauskulut kasvoivat maksutuloa hitaammin. Myös liikekulusuhde kehittyi myönteisesti.

Varallisuudenhoitosegmentin tulos ennen veroja parani vertailukaudesta palkkiotuottojen kasvun sekä henkivakuutuksen korko- ja riskiliikkeen myönteisen kehityksen seurauksena. Segmentin palkkiotuotot olivat 13 prosenttia suuremmat kuin vertailukaudella hallinnoitavan varallisuuden kasvettua.

Ryhmän efektiivistä verokantaa kasvatti Pohjola Pankin osakkeiden hankintaan liittyvistä, ryhmän sisäisistä ostoista syntynyt 111 miljoonan euron luovutusvoittovero. Ilman tätä kertaluonteista veroa ryhmän efektiivinen verokanta olisi ollut 21,6 prosenttia.

OP-Pohjola-ryhmän käyvän arvoin rahasto ennen veroja oli katsauskauden lopussa 452 miljoonaa euroa (409). Tulos käyvin arvoin ennen veroja oli 560 miljoonaa euroa (235).

Katsauskauden lopussa oma pääoma oli 6,2 miljardia euroa (7,7). Katsauskaudella toteutettu Pohjola Pankin osakkeiden osto pienensi omia pääomia 2,4 miljardilla eurolla. Omia

pääomia supisti myös voitonjako ryhmän ulkopuolelle. Omia pääomia kasvatti ryhmän tulos sekä Tuotto-osuuksien liikkeeseen laskut. Kesäkuun lopussa omiin pääomiin sisältyi Tuotto-osuuksia 696 miljoonaa euroa (0).

Huhti-kesäkuu

Toisen vuosineljänneksen tulos ennen veroja oli 231 miljoonaa euroa, kun se vuotta aiemmin oli 161 miljoonaa euroa. Tuloskehitystä tuki tuottojen vahva kasvu sekä kulukasvun taittuminen vuotta aiemmasta. Eniten kasvoivat korkokate ja vahinkovakuutuksen nettotuotot. Korkokate kasvoi 33 miljoonaa euroa ja vahinkovakuutuksen nettotuotot 22 miljoonaa euroa. Kulut olivat 401 miljoonaa euroa (402). Henkilöstökulut supistuivat 6,3 prosenttia 190 miljoonaan euroon (203).

Toisen vuosineljänneksen tulos oli 26 miljoonaa euroa pienempi kuin vahvalla ensimmäisellä vuosineljänneksellä palkkiotuottojen ja henkivakuutuksen sijoitustoiminnan nettotuottojen supistuttua. Palkkiotuottojen pieneneminen toisella vuosineljänneksellä selittyi suurelta osin tiettyjen henkivakuutuspalkkioiden kausiluonteisuudella sekä lainanantoon liittyvien palkkioiden supistumisella. Kulut laskivat 4,1 prosenttia edellisestä vuosineljänneksestä ICT-kulujen ja henkilöstökulujen supistuttua.

OP-Pohjola-ryhmän pitkän aikavälin taloudelliset tavoitteet	30.6.2014	30.6.2013	Tavoite
Rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain mukainen vakavaraisuus	1,69	1,81	1,6
Taloudellisen pääomavaateen tuotto, % (12 kk liukuva)	14,2	15,5	20 %
Tuottojen ja kulujen kasvuero, %-yks. (3 vuoden aikana)	-2,0	0,6	> 0

Taloudellisen pääomavaateen tuottoa laski edellä mainittu efektiivisen veronkannan kasvu. Ilman sisäisten luovutusvoittojen verovaikutusta taloudellisen pääomavaateen tuotto olisi noussut 16,8 prosenttiin.

Asiakkuudet

Ryhmään kuuluvilla osuuspankeilla oli kesäkuun lopussa 1,4 miljoonaa omistajajäsentä eli 32 000 enemmän kuin vuotta aiemmin.

Pohjola Pankin vähemmistöosakkaiden osakkeiden lunastuksen jälkeen OP-Pohjola-ryhmä on kokonaisuudessaan osuuspankkien jäsenten omistama. Pohjola Pankin osakkeiden oston pääomittamiseksi ja ryhmän uuden, aikaisempaa korkeamman vakavaraisuustavoitteen saavuttamiseksi ryhmän osuuspankit laskevat liikkeelle oman pääoman ehtoisia Tuotto-osuuksia. Tuotto-osuuksien liikkeeseenlaskut heinäkuun loppuun mennessä olivat 851 miljoonaa euroa.

Kokonaisuudessaan osuuspankkien omistajajäsenten sijoitukset osuuspankkien Tuotto-, jäsen- ja lisäosuuksiin olivat heinäkuun lopussa yhteensä 1,4 miljardia euroa (0,8).

Osuuspankeilla ja pääkaupunkiseudulla toimivalla Helsingin OP Pankki Oyj:llä oli kesäkuun lopussa yhteensä 1,4 miljoonaa OP-bonusasiakasta eli 111 000 enemmän kuin vuotta aiemmin.

Pankki- ja vakuutuspalveluiden keskittämisestä OP-bonusasiakkaille tammi-kesäkuussa kertyneiden bonusten arvo oli yhteensä 93 miljoonaa euroa (89). Bonuksia käytettiin pankkipalveluihin yhteensä 44 miljoonaa euroa (40), varallisuudenhoitopalveluihin 7 miljoonaa euroa (6) ja vahinkovakuutus tuotteiden vakuutusmaksuihin 44 miljoonaa euroa (43). OP-bonuksia käytettiin 925 000 vakuutuslaskuun (878 000), joista 121 000 laskua (122 000) maksettiin kokonaan bonuksilla.

OP-Pohjola-ryhmän asiakasmäärä Suomessa oli kesäkuun lopussa 4 270 000. Henkilöasiakkaiden määrä oli 3 835 000 ja yritysasiakkaiden määrä 435 000. Pankki- ja vahinkovakuutustoiminnan yhteisten asiakkaiden määrä kasvoi ristiinmyynnin seurauksena vuodenvaihteesta 36 000:lla 1 554 000:een.

Vahinkovakuutuksen etuasiakastalouksien määrä kasvoi vuoden alusta 19 200 taloudella (13 900). Etuasiakastalouksia oli kesäkuun lopussa 630 000. Etuasiakastalouksille annettiin katsauskaudella 32 miljoonaa euroa keskittämisen alennuksia.

Palvelukanavat

OP-Pohjola-ryhmän palveluverkosto koostuu monikanavaisesti verkko- ja mobiilipalveluista, puhelinpalveluista sekä maan kattavimmasta konttoriverkostosta. Oman palveluverkoston toimintaa tukee lisäksi laaja asiamies- ja kumppanuusverkosto, jonka merkitys on erityisen suuri vahinkovakuutusten myynnissä.

Asiakaskäyttäytymisen muutos ja yleinen asiakkaiden arjen digitalisoituminen muuttaa merkittävästi tulevaisuudessa finanssitoimijoiden tapaa kohdata asiakas. OP-Pohjola-ryhmä on monin tavoin varautunut tähän muutokseen. Kehittämisinvestoinnit mobiili- ja verkkopalveluiden kehittämiseen ovat kasvaneet merkittävästi.

Konkreettisena ilmentymänä muutoksesta finanssipalveluiden käyttö on siirtymässä yhä enenevässä määrin mobiililaitteisiin. Vastauksena asiakaskäyttäytymisen voimakkaaseen muutokseen OP-Pohjola-ryhmä perusti vuonna 2011 Ouluun uuden kehitysyksikön kehittämään mobiilipalveluita sekä verkkopalveluiden myynnillisyyttä ja käytettävyyttä. Oulun kehitysyksikössä oli kesäkuun lopussa 63 henkilöä.

OP-mobiilipankin käyttäjämäärä kasvoi alkuvuonna 33 prosenttia 430 000:een. OP-Pohjola-ryhmän Pivo-mobiililompakkosovellusta on ladattu katsauskauden loppuun mennessä yhteensä 300 000 kertaa. Pivo-mobiililompakko on nopeasti noussut käyttäjiensä tiheimmin käyttämäksi palvelukanavaksi: yli 30 prosenttia käyttäjistä avaa sovelluksen joka päivä. Verkkopankin käyttäjämäärien kasvu on tasaantunut.

OP-Pohjola-ryhmällä on puhelinpalvelukeskukset Helsingissä, Joensuussa, Kuopiossa, Tampereella ja Vaasassa. Kesäkuun lopussa puhelinpalvelukeskusten palveluksessa oli vakituksessa työsuhteessa 363 henkilöä, joista 300 työskenteli pääkaupunkiseudun ulkopuolella. Alkuvuoden aikana palvelukeskuksiin tuli yli miljoona vastattua sisäänsoittoa ja niistä soitettiin asiakkaille lähes 400 000 kertaa.

Ryhmällä on valtakunnan laajin konttoriverkosto. Kesäkuun lopussa ryhmällä on yhteensä 459 toimipaikkaa (485).

OP-Pohjolan ostotarjous Pohjola Pankin osakkeista

OP-Pohjola-ryhmän keskusyhteisön Pohjolan osakkeista tekemän vapaaehtoisen julkisen ostotarjouksen ja jälkikäteisen tarjousajan aikana tarjotut osakkeet nostivat OP-Pohjolan omistusosuuden 98,41 prosenttiin Pohjola Pankin osakkeista ja 99,14 prosenttiin osakkeiden tuottamista äänistä.

OP-Pohjola osk on tehnyt Keskuskauppakamarin lunastuslautakunnalle hakemuksen Pohjola Pankki Oyj:n vähemmistöosakkeiden lunastusta koskevan välimiesmenettelyn aloittamisesta ja välimiesten valitsemisesta. Keskuskauppakamarin lunastuslautakunta on määrännyt kolmijäsenisen välimiesoikeuden ratkaisemaan muiden kuin OP-Pohjola osk:n omistuksessa olevien Pohjola Pankki Oyj:n osakkeiden lunastusoikeutta ja lunastushintaa koskevat erimielisyydet. Välimiesoikeuden muodostavat puheenjohtajana asianajaja Pekka Puhakka, asianajaja Petra Kiurunen ja asianajaja Matti Ylä-Mononen.

OP-Pohjola osk tulee välimiesmenettelyssä pyytämään vähemmistöosakkeiden omistusoikeuden siirtämistä OP-Pohjola osk:lle välimiesten hyväksymän vakuuden asettamista vastaan sekä vahvistamaan lunastushinnaksi 16,13 euroa osakkeelta, joka vastaa OP-Pohjola osk:n Pohjola Pankki Oyj:n osakkeita koskevassa vapaaehtoisessa julkisessa ostotarjouksessa tarjoamaa hintaa. OP-Pohjola osk tulee lisäksi pyytämään välimieheltä oikeutta maksaa vähemmistöosakkeenomistajille käypänä hintana pitämänsä 16,13 euroa osakkeelta lainmukaisine korkoineen ennen välimiesmenettelyn päättymistä. OP-Pohjola osk arvioi, että välimiehet antavat ratkaisunsa omistusoikeuden siirtymisestä ja OP-Pohjola osk:n oikeudesta suorittaa käypänä hintana pitämänsä määrä syksyllä 2014.

Lunastusmenettelyjen kesto on lunastuslautakunnan mukaan keskimäärin noin kuusi kuukautta. Pohjola Pankki Oyj:n vähemmistöosakkeita koskeva lunastusmenettelyn arvioidaan tämän perusteella kestävän vuoden 2015 alkupuolelle.

OP-Pohjola tiedotti 12.6.2014, että Keskuskauppakamarin lunastuslautakunta on OP-Pohjola osk:n vähemmistöosakkeiden lunastamista koskevan hakemuksen perusteella hakenut Helsingin kärjäoikeudelta uskotun miehen määräämistä valvomaan lunastusta koskevassa välimiesmenettelyssä Pohjola Pankki Oyj:n vähemmistöosakkeenomistajien etua.

Helsingin kärjäoikeus on antamallaan päätöksellä määrännyt asianajaja Matti Mannerin uskotuksi mieheksi.

Pohjolan hallitus tulee jättämään hakemuksen NASDAQ OMX Helsinki Oy:lle kaupankäynnin lopettamisesta ja kaikkien osakkeiden poistamisesta pörssilistalta arviolta syksyllä 2014.

Vakavaraisuus ja riskiasema

Vakavaraisuus

Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän (RaVa) valvonnasta annetun lain mukaan lasketut OP-Pohjola-ryhmän omat varat ylittivät kesäkuun lopussa laissa määritellyn vähimmäismäärän 2 224 miljoonalla eurolla (3 764). Vakavaraisuuden vertailuluvut on esitetty arviona 1.1.2014 voimaan tulleen sääntelyn mukaan. RaVa-puskuria laskivat Pohjola Pankki Oyj:n osakkeiden osto. RaVa-puskuria kasvatti ryhmän tulos ja Tuotto-osuuksien liikkeeseenlaskut. Ryhmän omien varojen määrä suhteessa vähimmäispääomavaatimukseen oli Pohjola Pankin osakkeiden oston jälkeenkin edelleen vahvalla 1,69:n tasolla (2,19).

Finanssikriisin seurauksena pankkien vakavaraisuussäännökset tiukentuivat. Muutoksilla pyritään muun muassa parantamaan omien varojen laatua, kasvattamaan pääomapuskureita, vähentämään pääomavaateen sykliisyyttä ja pankkien velkaantuneisuutta sekä asettamaan määrällisiä rajoitteita likviditeettiriskille. Muutokset tulevat voimaan vuosina 2014–2019. Muutosten merkittävimmät vaikutukset OP-Pohjola-ryhmän RaVa-lain mukaiseen vakavaraisuuteen riippuvat tulevien luottolaitosten puskurivaatimusten tasosta ja laskentatavasta. Muutosten vaikutukset Luottolaitoslain mukaiseen vakavaraisuuteen on käyty tarkemmin läpi Pankkitoiminnan vakavaraisuus-osiossa.

Myös vakuutussektorin vakavaraisuussäännökset ovat muuttumassa. Vakuutussektorin Solvenssi II -säännösmuutoksilla pyritään parantamaan vakuutusyhtiöiden omien varojen laatua, parantamaan yhtiöiden omaa riskienhallintaa, lisäämään pääomavaateen riskiperusteisuutta ja yhtenäistämään vakuutussektorin vakavaraisuussäännöksiä Euroopassa. Säännökset ovat vielä osittain keskeneräiset ja ne tulevat voimaan vuoden 2016 alussa. Säännökset tulevat kiristämään pääomavaatimuksia ja toisaalta lisäävät omien varojen määrää, mikä nettona laskee RaVa-vakavaraisuutta. Nykyisen arvion mukaan RaVa-vakavaraisuus kuitenkin säilyy vahvalla tasolla.

Vahinkovakuutustoiminta ja henkivakuutustoiminta täyttävät Solvenssi II -ehdotuksen mukaisen vakavaraisuuspääomavaatimuksen (SCR) jo nykyisin.

EKP:n valvontaan siirtyminen

OP-Pohjola-ryhmän luottolaitostoiminta on siirtymässä EKP:n valvontaan näillä näkymin vuoden 2014 marraskuussa. Osana valvonnan siirtymistä EKP suorittaa vuoden 2014 aikana kattavan arvioinnin, joka sisältää riskiarvion (SRA), luottolaitostoiminnan laajan saamisten laadun arvioinnin (AQR) ja stressitestin.

EKP:n tekemän saamisten arvioinnin ja stressitestin tarkoituksena on lisätä eurooppalaisten pankkien toiminnan avoimuutta ja samalla varmistua pankkien riittävästä pääomituksesta. Uusimuotoiseen yhtenäisiin periaattein ja tiukalla aikataululla toteutettavaan arviointiin osallistuu yhteensä 128 eurooppalaista pankkia.

OP-Pohjola-ryhmä on toimittanut Finanssivalvonnalle EKP:n kattavassa arvioissa edellytetyt tiedot. Valvontaviranomaiset arvioivat ja käsittelevät saatua informaatiota ja saattavat arvion loppuun lokakuun aikana. EKP:n antaman aikataulun mukaan kattavan arvion pankkikohtaiset tulokset julkistetaan lokakuun jälkimmäisellä puoliskolla.

Riskiasema

OP-Pohjola-ryhmän riskiasema on säilynyt vakaana. Riskinkantokyky on vahva ja riittävä turvaamaan ryhmän liiketoiminnan edellytykset.

Luottoriskiasemassa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia Suomen ja euroalueen heikosta talouskehityksestä huolimatta. Pankkitoiminnan luottoriskiasemasta kerrotaan tarkemmin tämän katsauksen segmenttiosuudessa.

Vahinkovakuutuksen diskonttokoron tasoa on tarkistettu katsauskauden jälkeen. Muilta osin vahinko- ja henkivakuutuksen vakuutusteknisissä riskeissä ei tapahtunut merkittäviä muutoksia. Vahinko- ja henkivakuutuksen riskiasemasta kerrotaan tarkemmin tämän katsauksen segmenttiosuudessa.

OP-Pohjola-ryhmän rahoitus- ja maksuvalmius on hyvä. OP-Pohjola-ryhmän rahoituksen saatavuus on säilynyt erinomaisena. Katsauskauden aikana ryhmä laski liikkeelle kaksi yhteismäärältään 2,0 miljardin euron asuntovakuudellista lainaa ja muita pitkäaikaisia joukkovelkakirjalainoja yhteensä 3,2 miljardin euron edestä. Talletusten osuus luottokannasta on säilynyt vakaana katsauskauden ajan. OP-Pohjola-ryhmän varainhankinta on toiminut hyvin. Maksuvalmiuden turvaavasta likviditeettireservistä kerrotaan tarkemmin tämän katsauksen Muun toiminnan segmenttiosuudessa.

OP-Pohjola-ryhmän markkinariskiasema oli katsauskaudella asetettujen limiittien puitteissa.

Pankkitoiminnan korkoriski mitattuna yhden prosenttiyksikön koronlaskun vaikutuksena 12 kuukauden korkokatteeseen pieneni markkinakorkojen laskun vuoksi. Henkivakuutuksen sijoitussalkussa ei tapahtunut merkittäviä muutoksia ja riskiasema on säilynyt vakaana. Vahinkovakuutuksen sijoitussalkun osakeriskiä alennettiin. Muussa toiminnassa esitetyn likviditeettireservin markkinariskeissä ei tapahtunut olennaisia muutoksia.

Sijoitusvarallisuus, Milj. e	30.6.2014	31.12.2013	Muutos
Pohjola Pankki Oyj	8 427	8 117	310
Vahinkovakuutus	3 449	3 168	281
Henkivakuutus	3 756	3 545	211
Osuuspankit	853	950	-97
Osuuspankkien Keskinäinen Vakuutusyhtiö	409	396	13
Yhteensä	16 894	16 174	720

Ryhmän etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden keskeiset riskit liittyvät eläkevelvoitteen diskonttokorkotasoon sekä eläkevelvoitteen katteena olevan sijoitusomaisuuden tuottoon. Katsauskaudella muihin laajan tuloksen eriin kirjattu etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden nettovelan kasvu heikensi laajaa tulosta ennen veroja 85 miljoonaa euroa.

Luottoluokitukset

Luokitus- laitos	Lyhyt varain- hankinta	Näkymä	Pitkä varain- hankinta	Näkymä
Fitch	F1	Vakaa	A+	Vakaa
Standard & Poor's	A-1+	Negatiivinen	AA-	Negatiivinen
Moody's	P-1	Negatiivinen	Aa3	Negatiivinen

OP-Pohjola-ryhmän tai Pohjolan luottoluokitukset eivät ole muuttuneet vuoden 2014 alkupuoliskolla.

Moody's vahvisti 26.6.2014 Pohjola Vakuutus Oy:n luottoluokituksen A3 ja säilytti näkymät vakaina.

Fitch Ratings vahvisti 24.6.2014 OP-Pohjola-ryhmän ja Pohjola Pankki Oyj:n pitkien luottojen luokituksen A+ ja lyhyiden luottojen luokituksen F1 sekä säilytti näkymät vakaina.

Standard & Poor's poisti 30.5.2014 Pohjola Pankki Oyj:n pitkien luottojen luokituksen AA- ja lyhyiden luottojen luokituksen A-1+ sekä Pohjola Vakuutus Oy:n luottoluokituksen AA- tarkkailusta mahdollista luokituksen laskua varten (Credit Watch Negative). S&P vahvisti molempien yhtiöiden luottoluokitukset, mutta asetti niiden näkymät negatiivisiksi.

Moody's vahvisti 29.5.2014 Pohjola Pankki Oyj:n pitkien luottojen luokituksen Aa3 ja lyhyiden luottojen luokituksen P-1 ja muutti näkymät vakaista negatiivisiksi osana laajempaa eurooppalaista tarkastelua.

Loppuvuoden näkymät

Maailmantalouden kasvun arvioidaan jatkuvan edelleen keskimääräistä hitaampana. Euroopan keskuspankin toimenpiteet tukevat elpymistä euroalueella, mutta talouskasvun arvioidaan jäävän vaatimattomaksi. Myös Suomen koko vuoden talouskasvun arvioidaan jäävän vaatimattomaksi, vaikka positiivisia merkkejä talouden vähittäisestä elpymisestä onkin nähtävissä. Ukrainan heinäkuussa uudelleen syventynyt kriisi on lisännyt jossain määrin poliittisia riskejä sekä talouskehityksen arviointiin liittyvää epävarmuutta. Kriisin seurauksena riski odotettua huonommasta taloudellisesta kehityksestä Suomessa on kasvanut.

Vaativuodesta talouskehityksestä huolimatta finanssialan toimintaympäristö on vakiintumassa, vaikka historiallisen matalalta tasolta edelleen laskenut korkotaso rasittaa edelleen pankkien korkokatteita ja heikentää vakuutusyhteisöjen sijoitustuottoja. Talouden kehitykseen liittyvä epävarmuus heikentää samalla finanssialan kasvuo-dotuksia. Toimintaympäristön muutokset ja sääntelyn kiristäminen nostavat vakavaraisuutta ja kannattavuutta parantavien toimenpiteiden merkitystä.

Ilman toimintaympäristön merkittävää heikentymistä odotetusta OP-Pohjola-ryhmän tuloksen ennen veroja arvioidaan muodostuvan selvästi suuremmaksi (aiemmin suuremmaksi) kuin vuonna 2013. Tuloskehityksen merkittävimmät epävarmuustekijät liittyvät liiketoiminnan kasvuvauhtiin, saamisten arvonalentumisiin sekä sijoitusympäristön muutoksiin.

Kaikki tässä osavuositarkastuksessa esitetyt ennusteet ja arviot perustuvat tämän hetkiseen näkemykseen talouden kehityksestä. Toteutuvat tulokset voivat olla merkittävästi erilaiset.

Katsauskauden jälkeiset tapahtumat

OP-Pohjola-ryhmä päätti alentaa vahinkovakuutuksen eläkevastuiden diskonttokorkoa 0,3 prosenttiyksikköä 2,8 prosentista 2,5 prosenttiin edelleen alentuneen korkotason johdosta. Tämä ei-kassavirtaperusteinen laskuperuste-muutos heikentää OP-Pohjola-ryhmän tulosta noin 62 miljoonalla eurolla kolmannella vuosineljänneksellä, mikä on huomioitu kohdassa "Loppuvuoden näkymät".

Toiminta ja tulos liiketoimintasegmenteittäin

OP-Pohjola-ryhmän liiketoimintasegmentit ovat Pankkitoiminta, Vahinkovakuutus ja Varallisuudenhoito. Segmentteihin kuulumaton toiminta esitetään ryhmässä "Muu toiminta". Segmenttiraportointi laaditaan noudattaen OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätöksen laatimisperiaatteita.

Liiketoimintasegmenttien tulostiivistelmä

Milj. e	Tuotot	Kulut	Muut erät *)	Tulos ennen veroja 1–6/2014	Tulos ennen veroja 1–6/2013	Muutos, %
Pankkitoiminta	957	541	-122	294	188	56,4
Vahinkovakuutus	317	184	0	133	99	34,2
Varallisuudenhoito	149	50	0	99	77	28,7
Muu toiminta	241	273	0	-32	24	
Eliminoinnit	-225	-227	-9	-7	7	
Yhteensä	1 440	821	-131	488	395	23,7

*) Muissa erissä esitetty palautukset omistajajäsenille ja OP-bonusasiakkaille, sekä arvonalentumiset saamisista.

Pankkitoiminta

- Tulos ennen veroja oli 294 miljoonaa euroa (188).
- Pankkitoiminnan tulos parani korkokatteen kasvun ja henkilöstökulujen supistumisen johdosta – korkokate kasvoi 22 prosenttia.
- Luottokannan kasvu hidastui katsauskaudella vertailukaudesta, mutta osoitti katsauskauden lopussa piristymisen merkkejä.
- Talletuskannan markkinaosuus kasvoi 0,7 prosenttiyksikköä katsauskaudella.
- Luottoriskiasema vakaa – arvonalentumiset kasvoivat hieman vertailukaudesta.

Pankkitoiminnan avainlukuja

Milj. e	1–6/2014	1–6/2013	Muutos, %	1–12/2013
Korkokate	524	430	21,9	915
Arvonalentumiset saamisista	33	31	7,4	81
Muut tuotot	433	434	-0,2	855
Henkilöstökulut	237	248	-4,2	483
Muut kulut	304	302	0,8	608
Palautukset omistajajäsenille ja OP-bonusasiakkaille *)	89	96	-7,2	193
Tulos ennen veroja	294	188	56,4	404
Kulu–tuottosuhde, %	56,0	63,6	-7,5	61,6
Milj. e				
Nostetut asuntoluotot	2 872	3 298	-12,9	6 340
Nostetut yritysluotot	3 016	3 622	-16,7	7 235
Välitetyt kiinteistökaupat, kpl	6 138	6 780	-9,5	13 540
Mrd. e	30.6.2014	30.6.2013	Muutos, %	31.12.2013
Luottokanta				
Asuntoluotot	33,5	32,6	2,8	33,1
Yritysten luotot**)	16,5	16,3	1,4	16,2
Muut luotot**)	19,2	18,5	3,9	18,8
Luottokanta yhteensä	69,2	67,4	2,8	68,1
Takauskanta	3,1	2,7	15,4	2,9
Talletukset				
Käyttely- ja maksuliiketalletukset	27,8	25,9	7,5	26,6
Sijoitustalletukset	20,1	20,9	-3,7	20,7
Talletukset yhteensä	47,9	46,8	2,5	47,3
Markkinaosuus, %***)				
Luottokannasta	34,4	34,8	-0,4	34,6
Talletuskannasta	37,5	37,2	0,3	36,8

*) Kokonaisuutena palautukset omistajajäsenille ja OP-bonusasiakkaille kasvoivat 2,0 prosenttia. Loppuosa palautuksista on esitetty muiden segmenttien tuloksissa.

**) Vertailukauden 2013 lukuja on oikaistu Tilastokeskuksen 1/2014 sektoriuudistuksen vuoksi. Sektoriuudistuksen myötä vertailukauden yritysluottokannasta siirtyi arviolta 1,7 miljardia euroa muiden luottojen luottokantaan.

***) ilman rahoitus- ja vakuutuslaitosten luottoja ja talletuksia

Hidas talouskasvu ja kysynnän hiipuminen ovat hidastaneet myös luottokannan kasvua. Nostettujen uusien luottojen määrä on laskenut vertailukaudesta. Luottojen kysyntä vahvistui katsauskauden lopussa. Suhdannetilanteeseen nähden tuloskehitys on säilynyt hyvällä tasolla.

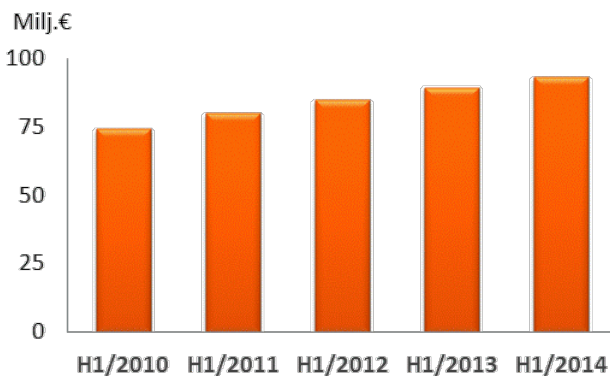
OP-Pohjola-ryhmän talletuskanta kasvoi 2,5 prosenttia vuoden aikana ja katsauskauden aikana 1,3 prosenttia. Sijoitustalletusten määrä supistui 3,7 prosenttia vuoden aikana poikkeuksellisen pitkään jatkuneen matalan korkotason ja määräaikaistalletusten laskeneiden marginaalien johdosta. Talletuskasvun painopiste on edelleen maksuliiketalletuksissa, joiden määrä kasvoi vuodessa 7,5 prosenttia.

Luottokanta kasvoi vuodessa 2,8 prosenttia ja katsauskauden aikana 1,7 prosenttia. Nostettujen uusien asuntoluottojen määrä laski 12,9 prosenttia, ja yritysluottojen 16,7 prosenttia vertailukauteen verrattuna. Uusien luottojen keskimarginaali oli vertailukauden tasolla.

OP-Pohjola-ryhmän markkina-asema asuntoluotoissa ja yritysrahoituksessa sekä talletuksissa on pysynyt vakaana. Asuntoluottojen markkinaosuus kasvoi vuodessa 0,3 prosenttiyksikköä ollen katsauskauden lopussa 37,8 prosenttia (37,5).

Asuntomarkkinoiden alavire on jatkunut alkuvuonna. Ryhmän kiinteistökeskusten välittämien asuntokauppojen määrä laski tammi–kesäkuussa 9,5 prosenttia vertailukaudesta.

Palautukset OP-bonusasiakkaille

Tulos

Pankkitoiminnan tulos ennen veroja kasvoi selvästi vuotta aiemmasta ja oli 294 miljoonaa euroa (188). Tulosta paransivat korkokatteen kasvu ja henkilöstökulujen supistuminen.

Korkokate kasvoi 94 miljoonaa euroa eli oli 22 prosenttia suurempi kuin vertailukaudella marginaalitason noustua ja luottokannan kasvettua.

Muut tuotot yhteensä olivat vertailukauden tasolla. Nettopalkkiotuotot olivat 1 miljoonaa euroa suuremmat kuin vertailukaudella maksuliikkeeseen liittyvien palkkioiden

kasvettua. Kaupankäynnin ja sijoitustoiminnan nettotuotot yhteensä kasvoivat vertailukaudesta 2 miljoonaa euroa. Liiketoiminnan muut tuotot supistuivat 4 miljoonaa euroa.

Kulut yhteensä supistuivat 1,5 prosenttia 541 miljoonaan euroon (549). Tehostamistoimenpiteiden seurauksena henkilöstökulut supistuivat 4,2 prosenttia eli olivat 11 miljoonaa euroa pienemmät kuin vertailukaudella.

Arvonalentumiset saamisista kasvoivat 2 miljoonaa euroa vertailukaudesta.

Riskiasema

Pankkitoiminnan keskeiset riskit ovat luottoriski, markkinariskit ja likviditeettiriski.

Pankkitoiminnan luottoriskiasema säilyi vakaana ja riskitasoltaan maltillisena. Luotto- ja takauskanta kasvoi tammi–kesäkuussa 1,4 miljardia euroa 72,4 miljardiin euroon. Saamisten arvonalentumiset säilyivät alhaisella tasolla. Yli 90 päivää erääntyneitä ja nollakorkoisia saamia oli suhteessa luotto- ja takauskantaan hieman vähemmän kuin vuotta aiemmin.

Pankkitoiminnan kokonaisvastuista yritysasiakkaiden (ml. asuntoyhteisöt) vastuut muodostivat 45 prosenttia (44). Yritysasiakkaiden vastuista investointitasolle luokiteltujen vastuiden osuus oli 47 prosenttia (46) ja kahden heikoimman ratingluokan vastuut olivat 553 miljoonaa euroa (600) eli 1,7 prosenttia (1,9).

Suuria asiakasriskejä kattavat omat varat olivat 6,3 miljardia euroa (6,3). Yhdenkään asiakkaan asiakasriski ei ylittänyt 10 prosenttia omista varoista.

Pankkitoiminnan korkoriski mitattuna yhden prosenttiyksikön koronlaskun vaikutuksena 12 kuukauden korkokatteeseen oli kesäkuun lopussa 75 miljoonaa euroa (88).

Yli 90 päivää erääntyneet ja nollakorkoiset saamiset luotto ja takauuskannasta

	30.6.2014		30.6.2013		31.12.2013	
	Milj. e	%	Milj. e	%	Milj. e	%
Yli 90 päivää erääntyneet ja nollakorkoiset saamiset, netto	316	0,44	326	0,46	295	0,42
Saamisten arvonalentumiset vuoden alusta, netto	33	0,09	32	0,09	84	0,12

Vakavaraisuus

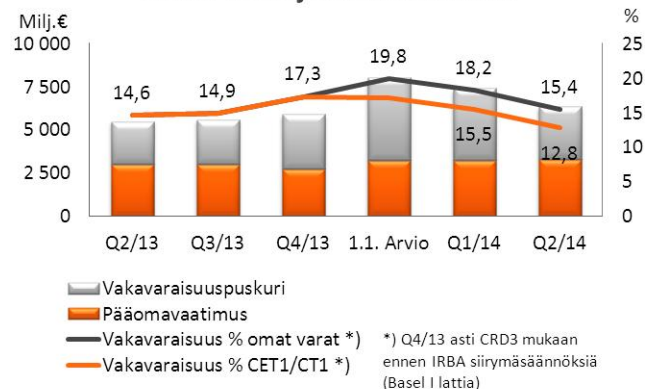
Ryhmän CET1 -ydinvakavaraisuus oli katsauskauden lopussa 12,8 prosenttia (17,1). Vakavaraisuuden vertailuluvut on esitetty arviona 1.1.2014 voimaan tulleen sääntelyn mukaan. Pohjola Pankki Oyj:n osakkeiden osto laski ydinvakavaraisuutta noin 6 prosenttiyksikköä. Tuotto-osuuksien liikkeeseenlaskut kasvattivat ydinvakavaraisuutta noin 2 prosenttiyksikköä. Ryhmän vakavaraisuustavoite (CET1) on 18 prosenttia vuoden 2016 loppuun mennessä.

OP-Pohjola-ryhmän luottolaitostoiminnan vakavaraisuus on vahva suhteessa lakisääteiseen ja viranomaisen asettamiin vakavaraisuusvaatimuksiin. Lakisääteinen alaraja vakavaraisuussuhteelle on 8 prosenttia ja ydinpääomalla 4,5 prosenttia. Lisäksi Euroopan pankkiviranomainen (EBA) on asettanut merkittäville eurooppalaisille pankeille 9 prosentin vähimmäisvaatimuksen Core Tier 1 -vakavaraisuudelle.

Uusi luottolaitosdirektiivi ja vakavaraisuusasetus (CRD4/CRR) julkaistiin 27.6.2013. Uudet säännökset tulevat voimaan vaiheittain 1.1.2014 alkaen ja ne implementoivat Basel III -standardit EU:ssa vuosina 2014–2019. Uusiin säännöksiin liittyvät kansalliset lainsäädäntömuutokset ovat tulossa voimaan elokuun aikana.

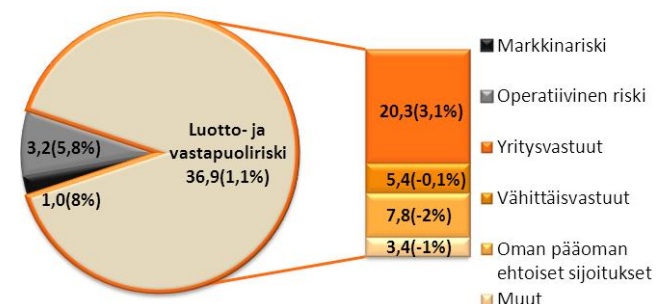
Omat varat ja vakavaraisuus

Ryhmän ydinpääoma oli kesäkuun lopussa 5 248 miljoonaa euroa (6 896). Ydinpääomaa pienensi Pohjola Pankki Oyj:n osakkeiden osto. Ydinpääomaa kasvatti Tuotto-osuuksien liikkeeseen laskut, pankkitoiminnan katsauskauden tulos sekä osingot ryhmän vakuutusyhteisöiltä. Tuotto-osuuksia oli ydinpääomissa 696 miljoonaa euroa kesäkuun lopussa. Odotettujen tappioiden ja arvonalentumisten alijäämänä ydinpääomasta on vähennetty 343 miljoonaa euroa (384).

Riskipainotetut erät olivat katsauskauden lopussa 41 053 miljoonaa euroa (40 405), eli 1,6 prosenttia suuremmat kuin viime vuoden lopussa. Koko vastuukannan keskimääräinen riskipaino laski yritysvastuiden keskimääräisten riskipainojen hienoisen laskun seurauksena, vähittäisvastuiden keskimääräinen riskipaino pysyi ennallaan. Yritysvastuiden päivitetty luokittelumallit arvioidaan otettavan käyttöön Finanssivalvonnan hyväksynnän jälkeen vuoden 2014 aikana. Mallipäivityksen vakavaraisuusvaikutusten arvioidaan olevan positiivisia.

Riskipainotetut erät 30.6.2014, yhteensä 41,1 mrd.€ (muutos vuoden alusta 1,6%)

Oman pääoman ehtoihin sijoituksiin sisältyy ryhmän sisäisiä vakuutusyhtiöomistuksia riskipainotettuina erinä 6 446 miljoonaa euroa.

OP-Pohjola-ryhmä sai 27.11.2013 Finanssivalvonnalta luvan käsitellä rahoitus- ja vakuutusryhmittymän sisäiset vakuutusyhtiösijoitukset riskipainotettuina erinä. Lupa on EKP valvontaan siirtymisestä johtuen voimassa määräajan 1.1.–31.12.2014. Vakuutusyhtiösijoituksiin sovellettava menetelmä johtaa noin 280 prosentin riskipainoon.

Kansallisen lainsäädännön kautta implementoitavat vakavaraisuuden puskurivaatimukset korottavat pääomavaatimuksia. Puskurivaatimusten voimaantuloaikataulu tarkentuu kansallisen lainsäädännön valmistumisen myötä. Tuleva likviditeettisäätely lisää likviditeetin hallinnan kustannuksia. Kannattavuuden merkitys korostuu säännösmuutoksiin valmistauduttaessa.

Uusissa säännöksissä on mukana velkaantumisasastetta kuvaava mittari eli vähimmäisomavaraisuusaste (Leverage Ratio). OP-Pohjola-ryhmän pankkitoiminnan vähimmäisomavaraisuusaste on nykytulkintojen mukaan arviolta 5,3 prosenttia, minimitason ollessa kolme prosenttia.

Vahinkovakuutus

- Vahinkovakuutuksen tulos ennen veroja oli 133 miljoonaa euroa (99). Tulos ennen veroja käyvin arvoon oli 172 miljoonaa euroa (36).
- Vakuutusmaksutuotot kasvoivat 7 prosenttia (10).
- Vakuutustekninen kannattavuus parani. Operatiivinen yhdistetty kulusuhde oli 84,5 prosenttia (89,2) ja operatiivinen liikekulusuhde 18,1 prosenttia (19,5).
- Sijoitusten tuotto käyvin arvoon oli 3,4 prosenttia (0,4).
- Etuasiakastalouksien määrä kasvoi katsauskaudella 19 200:lla (13 900).

Vahinkovakuutuksen avainlukuja

Milj. e	1–6/2014	1–6/2013	Muutos, %	1–12/2013
Vakuutusmaksutuotot	651	606	7,4	1 249
Vakuutuskorvaukset**	389	383	1,5	809
Sijoitustoiminnan nettotuotot	74	77	-4,5	132
Diskonttauksen purkautuminen ja muut nettotuottoihin luettavat erät	-21	-21	-1,3	-43
Vahinkovakuutuksen nettotuotot	315	279	13,0	529
Muut nettotuotot	2	2	-3,3	3
Henkilöstökulut	54	56	-3,4	107
Muut kulut	130	125	3,4	260
Tulos ennen veroja	133	99	34,2	167
Käyvän arvon rahaston muutos, brutto	40	-63		-17
Tulos käyvin arvoon ennen veroja	172	36		150
Vakuutusmaksutuotot				
Henkilöasiakkaat	333	304	9,6	630
Yritykset ja yhteisöt	291	277	5,0	567
Baltia	27	25	8,4	52
Vakuutusmaksutuotot yhteensä	651	606	7,4	1 249
Vahinkovakuutuksen tunnusluvut, %				
Sijoitusten tuotto käyvin arvoon*, %	3,4	0,4	3,0	3,5
Operatiivinen yhdistetty kulusuhde*, %	84,5	89,2	-4,7	86,9
Operatiivinen liikekulusuhde*, %	18,1	19,5	-1,4	18,7
Operatiivinen vahinkosuhte*, %	66,4	69,7	-3,3	68,2

* Operatiiviset tunnusluvut eivät sisällä laskuperustemuutoksia ja poistoja yrityskaupan yhteydessä syntyneistä aineettomista hyödykkeistä.

** Vakuutuskorvaukset eivät sisällä korvausten hoitokuluja

Vakuutusmaksutuottojen kasvu jatkui vahvana henkilöasiakkaissa ja Baltiassa. Yritysiakkaissa kasvu oli hieman hitaampaa. Vakuutusten myynti jäi 2 prosenttia vertailukaudesta.

OP-Pohjola-ryhmän markkinaosuus vahinkovakuutuksen maksutulosta vuonna 2013 oli 30,3 prosenttia, kun se oli vuotta aiemmin 29,1. Maksutulon markkinaosuudella mitattuna OP-Pohjola-ryhmä on Suomen suurin vahinkovakuutusryhmä. Markkina-aseman arvioidaan vahvistuneen myös katsauskauden aikana.

Etuasiakastalouksia oli kesäkuun lopussa 634 800 (583 900), joista jo 73 (70) prosenttia on keskittänyt myös pankkiasiointinsa OP-Pohjola-ryhmään.

Tulos

Tulos ennen veroja parani 133 miljoonaan euroon (99) vertailukautta paremman vakuutusteknisen kannattavuuden myötä.

Vakuutusmaksutuotot kasvoivat korvauskuluja nopeammin ja liikekulut olivat vertailukauden tasolla. Operatiivinen yhdistetty kulusuhde vahvistui vertailukauteen verrattuna ja oli 84,5 prosenttia (89,2), joka on historian paras puolivuotistaso. Vakuutustekninen kannattavuus parani kaikissa asiakassegmenteissä.

Korvauskulujen kasvu oli 2 prosenttia ja jäi vakuutusmaksutuottojen kasvua pienemmäksi suotuisamman massavahinkokehityksen myötä. Uusista suurvahingoista aiheutuva korvausmeno oli vertailukautta suurempi. Tammi–kesäkuussa kirjattiin 48 uutta (34) omaisuuden ja toiminnan suurvahinkoa, joiden omalla vastuulla oleva korvausmeno oli yhteensä 39 miljoonaa euroa (26). Tähän luokkaan kuuluvat yli 0,3 miljoonan euron vahingot. Lakisäateisten eläkkeiden korvausvastuun muutos tammi–kesäkuussa oli 28 miljoonaa euroa (36). Muutokset aiempina vuosina tapahtuneisiin vahinkoihin paransivat vakuutusteknistä katetta 18 miljoonaa euroa (3). Ilman näitä muutoksia korvauskulut kasvoivat 6 prosenttia. Operatiivinen riskisuhde ilman korvausten välillisiä hoitokuluja oli 60,2 prosenttia (63,6).

Operatiivinen liikekulusuhde parani 18,1 prosenttiin (19,5). Tehokkuus parani tuottojen vahvan kasvun seurauksena. Operatiivinen toimintakulusuhde, joka sisältää myös korvausten välilliset hoitokulut, oli 24,3 prosenttia (25,6).

Sijoitustuotot käyvin arvoon olivat vertailukautta paremmat korkojen laskun johdosta. Sijoitusten tuotot käyvin arvoon olivat 113 miljoonaa euroa (14) eli 3,4 prosenttia (0,4). Tulokseen kirjatut sijoitusten nettotuotot olivat 74 miljoonaa euroa (77). Arvonlennuksia kirjattiin 1 miljoonaa euroa (4).

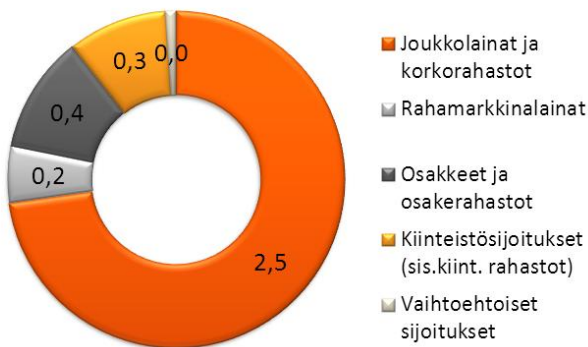
Riskiasema ja vakavaraisuus

Vahinkovakuutuksen keskeiset riskit ovat vahinkokehitykseen liittyvät vakuutustekniset riskit, vakuutusvelan katteena olevien sijoitussalkkujen markkinariskit ja vakuutusvelan diskontaamisessa käytetyn diskonttokoron taso.

Diskonttokoron tasoa on tarkistettu katsauskauden jälkeen. Muilta osin vakuutusteknisissä riskeissä ei tapahtunut merkittäviä muutoksia. Sijoitussalkun osakeriskiä alennettiin hieman alkuvuoden aikana.

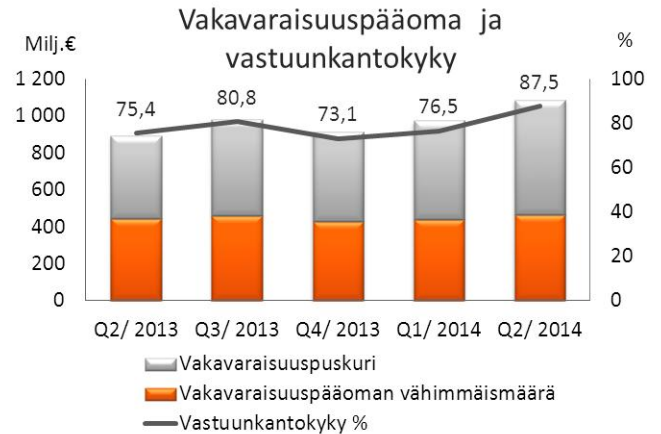
Vahinkovakuutuksen sijoituskanta oli katsauskauden lopussa 3 489 miljoonaa euroa (3 219). Korkosalkun luottoluokitusjakauma oli hyvä. Investointitasolle luokiteltujen sijoitusten osuus oli 93 prosenttia (91) ja 71 prosenttia (74) sijoituksista oli vähintään A- -luokitetuissa saamisissa. Korkosalkun jäljellä oleva keskimääräinen juoksuaika oli 4,2 vuotta (4,4) ja duraatio 3,5 vuotta (3,7).

Vahinkovakuutuksen sijoitusomaisuus
3,5 mrd. €, 30.6.2014

Vahinkovakuutuksen vakavaraisuuspääoma oli kesäkuun lopussa 1 085 miljoonaa euroa (913). Vakavaraisuuspääoma suhteessa vakuutusmaksutuottoihin (vastuunkantokyky) oli 88 prosenttia (73). Tasoitusmäärä oli 269 miljoonaa euroa (248).

Vahinkovakuutuksen Solvenssi II omat varat olivat kesäkuun lopussa 982 miljoonaa euroa (894) ja pääomavaade oli 716 miljoonaa euroa (713). Solvenssi II mukainen solvenssisuhde oli 137 prosenttia (125) ilman siirtymäsäännösten huomioon ottamista.

Varallisuudenhoito

- Tulos ennen veroja kasvoi 99 miljoonaan euroon (77); tulos käyvin arvoon oli 116 miljoonaa euroa (12).
- Hallinnoitavien varojen bruttomäärä oli kesäkuun lopussa 57,1 miljardia euroa (52,0).
- Sijoitusrahastojen markkinaosuus kasvoi vuodenvaihteesta 0,2 prosenttiyksikköä 19,4 prosenttiin.
- Sijoitussidonnaiset vakuutussäästöt kasvoivat vuodenvaihteesta 9,2 prosenttia ja niiden osuus vakuutussäästöistä nousi 68,8 prosenttiin.
- Henkivakuutuksen sijoitusten tuotto käyvin arvoon oli 3,5 prosenttia (1,2).

Varallisuudenhoidon avainlukuja

Milj. e	1–6/2014	1–6/2013	Muutos, %	1–12/2013
Henkivakuutuksen korko- ja riskiliikkeen nettotuotot	61	47	30,4	50
Nettopalkkiotuotot				
Rahastoista ja omaisuudenhoidosta	65	59	10,5	116
Henkivakuutuksesta	77	73	6,1	139
Kulut	-61	-59	2,7	-108
Nettopalkkiotuotot yhteensä	81	72	12,5	147
Muut tuotot	7	8	-9,1	13
Henkilöstökulut	12	13	-4,4	24
Muut kulut	38	37	2,9	74
Tulos ennen veroja	99	77	28,7	113
Käyvän arvon rahaston muutos, brutto	17	-65		-17
Tulos käyvin arvoon ennen veroja	116	12		96
Mrd. e	30.6.2014	30.6.2013	Muutos, %	31.12.2013
Vakuutussäästöt	9,9	8,9	12,0	9,4
Hallinnoitavat varat (brutto)				
Sijoitusrahastot	16,0	13,2	21,1	14,4
Instituutioasiakkaat	23,5	20,0	17,7	20,9
Private Banking	10,7	9,1	18,4	10,5
Sijoitussidonnaiset vakuutussäästöt	6,8	5,7	20,4	6,3
Hallinnoitavat varat (brutto) yhteensä	57,1	47,9	19,1	52,0
Markkinaosuus, %				
Vakuutussäästöistä	24,4	24,7	-0,3	24,6
Sijoitussidonnaisista vakuutussäästöistä	28,0	30,2	-2,2	29,1
Sijoitusrahastojen pääomista	19,4	19,2	0,2	19,2

Hallinnoitavien varojen bruttomäärä oli 57,1 miljardia euroa (52,0). Hallinnoitavat varat sisältävät 13,1 miljardia euroa OP-Pohjola-ryhmään kuuluvien yritysten varoja.

Hallinnoitavien sijoitusrahastojen pääoma kasvoi katsauskaudella 10,7 prosenttia 16,0 miljardiin euroon (14,4). Nettomerkinnot OP-Pohjola-ryhmän sijoitusrahastoihin olivat 902 miljoonaa euroa (1 355).

Vakuutussäästämisessä tavoitteena on sijoitussidonnaisten vakuutussäästöjen kasvattaminen. Sijoitussidonnaiset säästöt kasvoivat vuoden alusta 9,2 prosenttia 6,8 miljardiin euroon. Sijoitussidonnaisten vakuutussäästöjen osuus vakuutussäästöistä kasvoi 68,8 prosenttiin (66,5).

Tulos

Tulos ennen veroja kasvoi vertailukaudesta 99 miljoonaan euroon (77). Tulos käyvän arvon rahaston muutoksen jälkeen oli 116 miljoonaa euroa (12).

Nettopalkkiotuotot kasvoivat 13 prosenttia vertailukaudesta hallinnoitavan varallisuuden kasvun myötä ja olivat 81 miljoonaa euroa (72).

Henkivakuutuksen sijoitustoiminnan tuotto käyvin arvoon oli 3,5 prosenttia (1,2). Henkivakuutuksen korko- ja riskiliikkeen nettotuottoihin sisältyvät sijoitustoiminnan tuotot ilman vakuutusvelan korkoriskiä suojaavien johdannaisten tulosta olivat 112 miljoonaa euroa (114).

Matalan korkotason jatkumiseen varauduttiin tekemällä vakuutusvelkaan tulosvaikutteisia korkotäydennyksiä nettona 15 miljoonaa euroa (20).

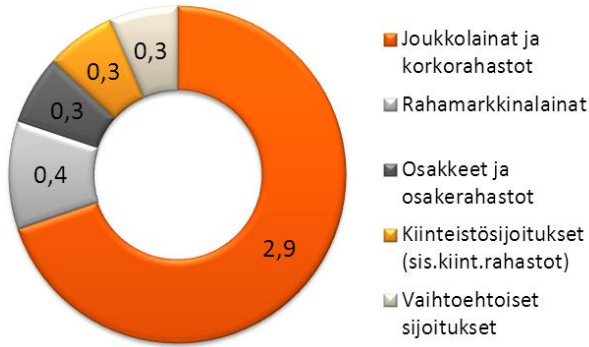
Kulut olivat vertailukauden tasolla. Katsauskaudella kuluja kasvatti 2 miljoonan euron kertaluonteinen järjestelmäpoisto. Varallisuudenhoidon kulu-tuottosuhte laski ja oli 46,7 prosenttia (52,8).

Riskiasema ja vakavaraisuus

Varallisuudenhoidon keskeisimmät riskit ovat henkivakuutuksen sijoitusomaisuuden markkinariskit, vakuutusvelan diskonntauksessa käytetty korkotaso sekä ihmisten elinajanodotteen ennakoitua nopeampi kasvu.

Henkivakuutuksen sijoitusomaisuus ilman sijoitussidonnaisen vakuutuksen katteena olevaa omaisuutta oli 4,1 miljardia euroa (3,9) jakautuen seuraavasti:

Henkivakuutuksen sijoitusomaisuus 4,1 mrd. €, 30.6.2014

Investointitasolle luokiteltujen sijoitusten osuus korkosalkusta oli 92 prosenttia (90). Katsauskauden lopussa korkosijoitusten modifioitu duraatio oli 3,3 (2,4).

Henkivakuutuksen sijoitussalkussa ja vakuutusteknisissä riskeissä ei tapahtunut merkittäviä muutoksia. Kokonaisuutena henkivakuutuksen riskiasema on säilynyt vakaana.

Vakuutusvelan diskonttauksessa käytetyn koron muutokseen on varauduttu suojaamalla merkittävä osa riskistä korkojohdannaisilla. Vakuutusvelan korkotäydennykset olivat katsauskauden lopussa 304 miljoonaa euroa (128).

Henkivakuutuksen toimintapääoma oli 750 miljoonaa euroa (664). Vakavaraisuusaste, eli vakavaraisuuspääoman suhde painotettuun vakuutusvelkaan, oli 15,3 prosenttia (14,0).

Vakuutusyhtiöiden Solvenssi II vakavaraisuusvaatimukset tulevat voimaan vuoden 2016 alussa. Henkivakuutuksen alustavat Solvenssi II omat varat olivat kesäkuun lopussa 888 miljoonaa euroa (789) ja alustava pääomavaade oli 769 miljoonaa euroa (793). Solvenssi II:n mukainen solvenssisuhde oli 116 prosenttia (99). Luvut on esitetty ilman siirtymäsäännöksiä sekä ilman viimeisimpiä lainsäädännön mahdollistamia vakavaraisuuslaskennan optioita.

Muu toiminta

Muun toiminnan avainlukuja

Milj. e	1–6/2014	1–6/2013	Muutos, %	1–12/2013
Korkokate	-13	9		11
Kaupankäynnin nettotuotot	-5	-6	-28,0	-11
Sijoitustoiminnan nettotuotot	32	33	-4,3	45
Muut tuotot	227	224	1,2	443
Kulut	273	235	15,8	472
Arvon alentumiset saamisista	0	1		2
Tulos ennen veroja	-32	24		13

Mrd. e	30.6.2014	30.6.2013	Muutos, %	31.12.2013
Saamiset luottolaitoksilta	10	9	14,6	9
Sijoitusomaisuus	12	7	63,6	9
Velat luottolaitoksille	5	5	6,1	4
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	19	16	16,5	17

Tulos

Muun toiminnan tulos ennen veroja oli -32 miljoonaa euroa (24). Tulosta rasitti korkokatteen supistuminen ja kulujen kasvu.

Valmistautumien tiukentuvaan likviditeettisääntelyyn laski likviditeettireservin korkokatetta, jonka seurauksena muun toiminnan korkokate supistui -13 miljoonaan euroon (9). Muut tuotot ovat merkittäviä osin ryhmän sisäisiä palveluveloituksia, jotka esitetään liiketoimintasegmenttien kuluina. Ryhmän ulkopuoliset nettopalkkiotuotot olivat 4 miljoonaa euroa suuremmat kuin vertailukaudella maksuliikkeeseen liittyvien palkkioiden kasvettua.

Muun toiminnan kulut kasvoivat 16 prosenttia eli olivat 37 miljoonaa euroa suuremmat kuin vertailukaudella. Muun toiminnan kuluista 82 miljoonaa (97) euroa oli henkilöstökuluja ja 90 miljoonaa euroa ICT-kuluja (63). Vuoden 2013 lopussa toteutettu ICT-toimintojen ulkoistaminen vähensi henkilöstökuluja, mutta lisäsi ICT-kuluja. Liiketoiminnan muihin kuluihin kirjattiin katsauskaudella Pohjola Pankin osakkeiden ostotarjoukseen liittyvä kertaluonteinen kuluerä 15 miljoonaa euroa, josta noin puolet oli ryhmän sisäisiä kuluja.

Riskiasema ja likviditeettireservi

Muun toiminnan keskeiset riskit ovat likviditeettireservin luotto- ja markkinariskit sekä likviditeettiriskit. Markkinariski on merkitykseltään suurin likviditeettireserviin sisältyvissä saamistodistuksissa.

Muun toiminnan riskiasemassa ei tapahtunut katsauskaudella merkittäviä muutoksia

OP-Pohjola-ryhmä turvaa maksuvalmiutensa likviditeettireservillä, joka muodostuu pääasiassa talletuksista keskuspankkiin ja keskuspankkirahoituksen vakuudeksi kelpaavista saamisista. Likviditeettireservi ja muut varautumissuunnitelman mukaiset lisärahoituslähteet riittävät kattamaan vähintään kahden vuoden rahoitustarpeen tilanteessa, jossa tukkuvarainhankinta ei toimisi ja talletuskanta supistuisi maltillisesti.

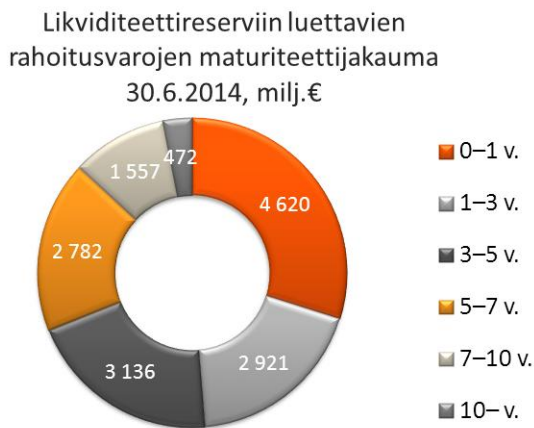
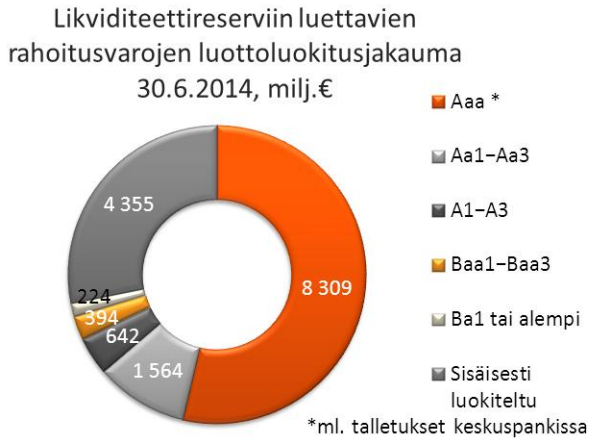
Likviditeettireservi Mrd.e	30.6.2014	31.12.2013	Muutos, %
Talletukset keskuspankissa	3,3	2,0	65
Vakuuskelpoiset saamistodistukset	7,6	7,4	4
Vakuuskelpoiset yritysluotot	3,8	3,3	16
Yhteensä	14,7	12,7	17
Ei vakuuskelpoiset saamiset	0,7	0,7	14
Likviditeettireservi markkina-arvo	15,5	13,3	16
Vakuuden aliarvostus (Haircut)	-1,1	-1,0	8
Likviditeettireservi vakuusarvo	14,4	12,3	17

Likviditeettireservi sisältää hyvän luottoluokituksen omaavien valtioiden, kuntien, rahoituslaitosten ja yritysten liikkeeseen laskemia saamistodistuksia, arvopaperistettuja saamia ja vakuuskelpoisia luottoja. Likviditeettireserviin kuuluvat saamistodistukset on reservilaskelmassa arvostettu markkinoilta saataviin noteerauksiin.

OP-Pohjola-ryhmään kuuluva OP-Asuntoluottopankki Oyj laski liikkeeseen kaksi kiinteäkorkoista 1,0 miljardin euron kiinteistövakuudellista joukkovelkakirjalainaa. Maaliskuussa liikkeeseen lasketun lainan maturiteetti on 7 vuotta ja kesäkuussa liikkeeseen lasketun 5 vuotta.

Pohjola Pankki Oyj laski liikkeeseen pitkäaikaisia joukkovelkakirjalainoja tammi-kesäkuussa 3,2 miljardia euroa. Kansainvälisillä pääomamarkkinoilla laskettiin maaliskuussa liikkeeseen kaksi 750 miljoonan euron senior-ehtoista joukkovelkakirjalainaa, jotka ovat maturiteetiltaan kolme ja seitsemän vuotta. Kesäkuussa laskettiin liikkeeseen

maturiteetiltaan viiden vuoden mittainen 750 miljoonan euron senior-ehtoinen joukkovelkakirjalaina sekä Japanin markkinoilla kaksi Samurai-joukkovelkakirjalainaa yhteensä 60 miljardia jeniä (432 miljoonaa euroa).

OP-Pohjola-ryhmän rakenteessa tapahtuneet muutokset

OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätökseen yhdistellään 181 osuuspankkia (183) konserniyhtiöineen, OP-Pohjola keskusyhteisökonserni ja Osuuspankkien Keskinäinen Vakuutusyhtiö.

Koillis-Savon Seudun Osuuspankki on sulautunut 28.2.2014 Pohjois-Savon Osuuspankkiin.

Juuan Osuuspankki on sulautunut 31.3.2014 Joensuun Seudun Osuuspankkiin, jonka toiminimi sulautumisen yhteydessä on muuttunut Pohjois-Karjalan Osuuspankiksi.

Pohjola-konsernissa tullaan toteuttamaan OP-Pohjola-ryhmän keskusyhteisön tekemän ostotarjouksen mukaisesti rakennejärjestelyjä, joissa mm. vahinkovakuutus- ja varainhoitosegmentit siirretään pois Pohjola-konsernista ryhmän keskusyhteisön suoraan omistukseen. Lisäksi Helsingin OP Pankki Oyj:n ja Pohjola Pankki Oyj:n liiketoimintoja tullaan yhdistämään. Rakennejärjestelyillä ei

ole välitöntä vaikutusta OP-Pohjola-ryhmän liiketoimintasegmenttien raportointiin.

Henkilöstö ja palkitseminen

OP-Pohjola-ryhmän palveluksessa oli katsauskauden lopussa 12 666 henkilöä (12 856). Henkilöstöä oli keskimäärin 12 663 (13 461). Osuuspankeissa tehdyt uudelleenjärjestelyt ja tehostamistoimenpiteet ovat vaikuttaneet henkilömäärän vähenemiseen katsauskaudella.

Katsauskauden aikana OP-Pohjola-ryhmän palveluksesta siirtyi eläkkeelle 163 henkilöä (189). Eläkkeelle siirtyneiden keski-ikä oli 61,8 vuotta (61,7).

OP-Pohjola-ryhmän muuttuva palkitseminen jakautuu lyhyen aikavälin yrityskohtaiseen palkitsemiseen sekä ryhmätasoiseen pitkän aikavälin palkitsemiseen.

OP-Pohjola-ryhmän ryhmätasoinen pitkän aikavälin palkitsemisjärjestelmä muodostuu johdolle tarkoitettua kannustinjärjestelmästä sekä muulle henkilöstölle tarkoitettua henkilöstörahostosta.

Johdon pitkän aikavälin palkitsemisjärjestelmää päätettiin jatkaa uudella kolmen vuoden ansaintajaksolla vuosille 2014–2016. Lisäksi henkilöstölle suunnattu OP-Pohjola-ryhmän henkilöstörahoston palkitsemisjärjestelmä jatkuu vuoden ansaintajaksain.

OP-Pohjola osk:n hallintoneuvosto päätti keväällä 2014 uusista ryhmätasoisista tavoitteista OP-Pohjola-ryhmän pitkän aikavälin palkitsemisjärjestelmissä. Ryhmätasoiset tavoitteet ovat yhtenevät sekä johdon kannustinjärjestelmässä että OP-Pohjola-ryhmän henkilöstörahostossa.

Kannustinjärjestelmiä laadittaessa on otettu huomioon finanssi- ja rahoitusalan palkitsemisjärjestelmiä koskeva sääntely. Palkitsemisjärjestelmä 2014–2016 noudattelee edellisen kolmivuotisen ansaintajaksen pääperiaatteita.

Uusiksi pitkän aikavälin tavoitemittareiksi OP-Pohjola osk:n hallintoneuvosto asetti OP-Pohjola-ryhmän tuloksen ennen veroja, ryhmän ydinavaruuden (CET1) ja keskittäjäasiakkaiden määrän kasvun.

OP-Pohjola osk:n hallinto

OP-Pohjola-ryhmän keskusyhteisön (OP-Pohjola osk) varsinainen osuuskunnan kokous pidettiin 20.3.2014. Hallintoneuvostoon valittiin vuonna 2017 päättyväksi kaudeksi erovuorossa olleista jäsenistä uudelleen toimitusjohtaja Vesa Lehikoinen, professori Jaakko Pehkonen, toimitusjohtaja Ari Kakkori, rehtori Seppo Laaninen, johtava hoitaja Marita Marttila sekä teollisuusneuvos Timo Parmasuo. Hallintoneuvostosta ikäsäännösten takia eroavan professori Paavo Pelkosen tilalle toimikaudeksi 2014–2015 valittiin kehityssihteeri Raita Joutsensaari ja hallintoneuvostosta eroa pyytäneen toimitusjohtaja Seppo Pääkön tilalle toimikaudeksi 2014–2015 valittiin toimitusjohtaja Ari Väänänen. Hallintoneuvostossa on kaikkiaan 33 jäsentä.

Hallintoneuvosto valitsi järjestäytymiskokouksessaan puheenjohtajakseen professori Jaakko Pehkosen. Varapuheenjohtajiksi valittiin lehtori Mervi Väisänen ja toimitusjohtaja Vesa Lehikoinen.

Osana johtamisjärjestelmän uudistamista OP-Pohjolan keskusyhteisön hallintoneuvosto nimitti keväällä 2014 johtokunnan jäsenet. Johtokunnan kokoonpano 1.10.2014 alkaen:

Karhinen Reijo, pääjohtaja, johtokunnan puheenjohtaja
Vepsäläinen Tony, ryhmäpalvelut, johtokunnan varapuheenjohtaja

Geber-Teir Carina, identiteetti ja viestintä
Himanen Jari, ryhmäohjaus
Lehtilä Olli, vahinkovakuutus
Luhtala Harri, talous ja tasehallinta
Nummela Harri, varallisuudenhoito
Palmén Erik, riskienhallinta
Pölönen Jouko, pankkitoiminta
Sarajärvi Teija, HR

Johtokunnan sihteerinä ja lakiasioista vastaavana johtokunnan varajäsenenä jatkaa Markku Koponen.

OP-Pohjola-ryhmän tehostamisohjelma

OP-Pohjola-ryhmä sai vuoden 2012 lopussa päätökseen keskusyhteisökonsernin tehostamisohjelmaan liittyneen yt-prosessin, jonka seurauksena yhteensä 561 työsuhdetta päättyi ja 150 henkilön tehtävät ulkoistettiin.

Tehostamisohjelman tavoitteeksi on asetettu yhteensä 150 miljoonan euron vuotuiset kustannussäästöt vuoden 2015 loppuun mennessä. Tehostamisohjelmassa keskusyhteisökonsernille ja osuuspankeille suunnattujen palveluiden tuotanto keskitettiin merkittävästi uudistuvaan OP-Palveluihin. Henkilöstövähennykset tuovat noin kolmasosan tavoitteiksi asetetuista kokonaissäästöistä.

Vuoden 2014 toisen vuosineljänneksen loppuun mennessä toteutetuilla toimenpiteillä on saavutettu noin 129 miljoonan euron vuosisäästöt. Tästä henkilöstösidonnaisten kulujen osuus on 55 miljoonaa euroa.

Investoinnit ja palvelukehittäminen

OP-Pohjola osk tytäryhtiöineen vastaa OP-Pohjola-ryhmän palvelutoiminnan kehittämisestä. Palvelutoiminnan kehittämiseen liittyvistä kustannuksista merkittävä osa muodostuu ict-investoinneista ja niihin liittyvistä määrittelyistä.

Keskusyhteisökonsernin kehittämiskustannukset olivat tammi-kesäkuussa 51 miljoonaa euroa (62). Nämä sisältävät lisenssimaksut, ostetut palvelut sekä keskusyhteisökonsernin aktivoitua omaa työtä.

Taseeseen aktivoituja ict-investointeja oli katsauskaudella 31 miljoonaa euroa (51). Katsauskauden investoinneista 27 miljoonaa euroa (39) kohdistui pankkitoimintaan, 2 miljoonaa euroa (9) vahinkovakuutukseen ja 1 miljoonaa euroa (4) varallisuudenhoitoon.

OP-Pohjola-ryhmä aloitti vuonna 2012 Vallila korttelin toimitilojen uudelleenrakentamisen. Hanke valmistuu kesään 2015 mennessä. Hankkeen kokonaiskustannukset ovat lähes 250 miljoonaa euroa. Katsauskauden loppuun mennessä toteutuneet kustannukset olivat yhteensä noin 110 miljoonaa euroa.

OP-Pohjola-ryhmän tuloslaskelma

Milj. e	Liite	1-6/2013			1-12/2013
		1-6/2014	oikaistu*	Muutos, %	oikaistu*
Korkotuotot		1 333	1 241	7	2 514
Korkokulut		828	806	3	1 599
Korkokate ennen arvonalentumisia	4	505	436	16	915
Saamisten arvonalentumiset	5	33	32	4	84
Korkokate arvonalentumisten jälkeen		472	404	17	831
Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot	6	311	280	11	524
Henkivakuutustoiminnan nettotuotot	7	121	107	13	175
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	8	372	356	4	694
Kaupankäynnin nettotuotot	9	55	52	7	114
Sijoitustoiminnan nettotuotot	10	46	49	-6	68
Liiketoiminnan muut tuotot	11	29	42	-31	86
Nettotuotot yhteensä		1 405	1 289	9	2 493
Henkilöstökulut		385	414	-7	791
Muut hallintokulut		215	182	18	384
Liiketoiminnan muut kulut		221	204	8	422
Kulut yhteensä		821	800	3	1 598
Palautukset omistajajäsenille		98	96	2	193
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta		1	1	-12	-1
Kauden tulos ennen veroja		488	395	24	701
Tuloverot		216	98		36
Kauden tulos		272	297	-8	665
Jakautuminen, milj. e					
Omistajien osuus tilikauden tuloksesta		269	295	-9	661
Määräysvallattomien omistajien		3	2		4
Yhteensä		272	297	-8	665

* IFRS 10 Konsernitilinpäätösstandardin käyttöönoton seurauksena vertailutietoja on oikaistu.

OP-Pohjola-ryhmän laaja tuloslaskelma

Milj. e	1-6/2014	1-6/2013		Muutos, %	1-12/2013
		oikaistu*	oikaistu*		oikaistu*
Kauden tulos	272	297	-8		665
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi					
Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden uudelleen määrittämisestä johtuvat voitot/(tappiot)	-64	-			19
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi					
Käyvän arvon rahaston muutos					
Käypään arvoon arvostamisesta	30	-129			-9
Rahavirran suojauksesta	42	-31			-30
Muuntoerot	0	0	-65		0
Tuloverot					
Eristä, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi					
Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden uudelleen määrittämisestä johtuvista voitoista/(tappioista)	-13	-			26
Eristä, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi					
Käypään arvoon arvostamisesta	6	-32			-19
Rahavirran suojauksesta	8	-7			-9
Kauden laaja tulos	278	176	58		647
Jakautuminen, milj. e					
Omistajien osuus tilikauden tuloksesta	251	174	44		643
Määräysvallattomien omistajien osuus tilikauden tuloksesta	26	2			4
Yhteensä	278	176	58		647

* IFRS 10 Konsernitilinpäätösstandardin käyttöönoton seurauksena vertailutietoja on oikaistu.

OP-Pohjola-ryhmän tase

Milj. e	Liite	30.6.2014	30.6.2013 oikaistu*	Muutos, %	31.12.2013 oikaistu*	1.1.2013 oikaistu*
Käteiset varat		3 416	3 767	-9	2 172	5 784
Saamiset luottolaitoksilta		588	798	-26	849	841
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat		514	395	30	537	358
Johdannaissopimukset		4 551	3 646	25	3 423	4 436
Saamiset asiakkailta		69 275	67 441	3	68 142	65 051
Vahinkovakuutustoiminnan varat	14	3 807	3 605	6	3 479	3 476
Henkivakuutustoiminnan varat	15	10 786	9 186	17	9 872	9 173
Sijoitusomaisuus		9 285	7 599	22	8 753	6 719
Sijoitukset osakkuusyrityksissä		54	56	-4	54	53
Aineettomat hyödykkeet		1 332	1 336	0	1 339	1 321
Aineelliset hyödykkeet		752	681	10	726	664
Muut varat		1 664	1 828	-9	1 554	1 752
Verosaamiset		100	125	-20	91	137
Varat yhteensä		106 124	100 463	6	100 991	99 766
Velat luottolaitoksille		1 194	1 424	-16	1 039	1 966
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat		3	4	-35	4	3
Johdannaissopimukset		4 067	3 378	20	3 157	4 162
Velat asiakkaille		49 514	49 727	0	50 157	49 627
Vahinkovakuutustoiminnan velat	16	3 067	2 935	5	2 746	2 598
Henkivakuutustoiminnan velat	17	10 633	9 212	15	9 771	8 970
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	18	25 871	20 976	23	21 428	19 270
Varaukset ja muut velat		3 316	3 025	10	2 691	3 303
Verovelat		981	946	4	808	990
Lisäosuudet		375	643	-42	606	622
Velat, joilla on huonompi etuoikeus		888	944	-6	861	1 115
Velat yhteensä		99 908	93 213	7	93 267	92 627
Oma pääoma						
OP-Pohjola-ryhmän omistajien osuus						
Osake- ja osuuspääoma		841	338		339	336
Osakepääoma		0	200		199	200
Jäsenosuudet		145	138	5	140	136
Tuotto-osuudet		696	-		-	-
Käyvän arvon rahasto	19	362	218	66	328	339
Muut rahastot		2 179	2 729	-20	2 739	2 683
Kertyneet voittovarot		2 753	3 887	-29	4 218	3 709
Määräysvallattomien osuus		81	77	5	100	73
Oma pääoma yhteensä		6 216	7 250	-14	7 724	7 139
Velat ja oma pääoma yhteensä		106 124	100 463	6	100 991	99 766

* IFRS 10 Konsernitilinpäätösstandardin käyttöönoton seurauksena vertailutietoja on oikaistu.

OP-Pohjola-ryhmän oman pääoman muutoslaskelma

Milj. e	Osake- ja osuus-pääoma	Käyvän arvon rahasto***	Muut rahastot	Kertyneet voittovarajat	Yhteensä	Määräys-vallattomien omistajien osuus	Oma pääoma yhteensä
Oma pääoma 1.1.2013	336	339	2 682	3 752	7 110	24	7 134
IFRS 10 Konsernitilinpäätös standardimuutoksen vaikutus, veroilla vähennettynä	-	0	0	-43	-43	48	5
Oikaistu* oma pääoma 1.1.2013	336	339	2 682	3 709	7 067	73	7 139
Tilikauden laaja tulos	-	-121	-	295	174	2	176
Kauden tulos	-	-	-	295	295	2	297
Muut laajan tuloksen erät	-	-121	-	0	-121	0	-121
Osuuspääoman lisäys	2	-	-	-	2	-	2
Rahastosiirrot	-	-	37	-37	-	-	-
Voitonjako	-	-	-	-71	-71	-	-71
Osakeperusteiset maksut	-	-	-	-1	-1	-	-1
Muut	0	-	10	-9	2	3	4
Oma pääoma 30.6.2013	338	218	2 729	3 887	7 173	77	7 250

Milj. e	Osake- ja osuus-pääoma	Käyvän arvon rahasto	Muut rahastot	Kertyneet voittovarajat	Yhteensä	Määräys-vallattomien omistajien osuus	Oma pääoma yhteensä
Oma pääoma 1.1.2014	339	328	2 739	4 218	7 625	100	7 724
Tilikauden laaja tulos	-	112	-	201	313	26	339
Kauden tulos	-	-	-	269	269	3	272
Muut laajan tuloksen erät	-	112	-	-68	44	23	67
Määräysvallattomilta omistajilta hankittu omistusosuus Pohjola Pankki Oyj:stä**	-199	-78	-512	-1 631	-2 421	-	-2 421
Osuuspääoman lisäys	701	-	-	-	701	-	701
Rahastosiirrot	-	-	26	-26	-	-	-
Voitonjako	-	-	-	-75	-75	-	-75
Osakeperusteiset maksut	-	-	-	-2	-2	-	-2
Muut	0	-	-74	69	-5	-45	-51
Oma pääoma 30.6.2014	841	362	2 178	2 753	6 135	81	6 216

* IFRS 10 Konsernitilinpäätösstandardin käyttöönoton seurauksena vertailutietoja on oikaistu.

** OP-Pohjola osk:n Pohjola Pankki Oyj:n osakkeita koskevan julkisen ostotarjouksen mukainen koko kauppahinta on vähennetty omasta pääomasta.

*** Liite 19

OP-Pohjola-ryhmän rahavirtalaskelma

Milj. e	1-6/2014	1-6/2013 oikaistu*
Liiketoiminnan rahavirta		
Kauden tulos	272	297
Oikaisut kauden tulokseen	-477	535
Liiketoiminnan varojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-2 315	-4 072
Saamiset luottolaitoksilta	76	93
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	94	-152
Johdannaissopimukset	20	10
Saamiset asiakkailta	-1 167	-2 459
Vahinkovakuutustoiminnan varat	-259	-217
Henkivakuutustoiminnan varat	-469	6
Sijoitusomaisuus	-285	-1 254
Muut varat	-325	-99
Liiketoiminnan velkojen lisäys (+) tai vähennys (-)	1 534	-529
Velat luottolaitoksille	148	-525
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat	-1	1
Johdannaissopimukset	40	1
Velat asiakkaille	-643	100
Vahinkovakuutustoiminnan velat	107	115
Henkivakuutustoiminnan velat	1 347	165
Varaukset ja muut velat	535	-388
Maksetut tuloverot	-72	-96
Saadut osingot	67	70
A. Liiketoiminnan rahavirta yhteensä	-991	-3 796
Investointien rahavirta		
Eräpäivään asti pidettävien rahavarojen lisäykset	-	-1
Eräpäivään asti pidettävien rahavarojen vähennykset	58	84
Tytäryritysten hankinnat hankintahetken rahavaroilla vähennettynä	-1	-4
Tytäryritysten myynnit myyntihetken rahavaroilla vähennettynä	0	-
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-94	-80
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutukset	3	3
B. Investointien rahavirta yhteensä	-33	1
Rahoituksen rahavirrat		
Velat, joilla on huonompi etuoikeus, lisäykset	24	-
Velat, joilla on huonompi etuoikeus, vähennykset	-12	-158
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, lisäykset	28 517	13 111
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, vähennykset	-24 412	-11 067
Osuus- ja osakepääoma, lisäykset	910	85
Osuus- ja osakepääoma, vähennykset	-440	-63
Maksetut osingot ja osuuspääoman korot	-75	-81
Määräysvallattomilta omistajilta hankittu osuus Pohjola Pankki Oyj:stä	-2 421	-
C. Rahoituksen rahavirta yhteensä	2 091	1 827
Rahavarojen nettomuutos (A+B+C)	1 066	-1 968
Rahavarat tilikauden alussa	2 476	5 873
Rahavarat tilikauden lopussa	3 542	3 905
Saadut korot	1 371	1 258
Maksetut korot	-880	-904
Rahavarat		
Käteiset varat**	3 430	3 780
Vaadittaessa maksettavat saamiset luottolaitoksilta	113	125
Yhteensä	3 542	3 905

**Josta vahinkovakuutustoiminnan käteisiä varoja 9 miljoonaa euroa (12) ja henkivakuutustoiminnan käteisiä varoja 5 miljoonaa euroa (2).

* IFRS 10 Konsernitilinpäätösstandardin käyttöönoton seurauksena vertailutietoja on oikaistu.

Liitetiedot

Liite 1. Laatumisperiaatteet

Osavuositarkastus 1.1.–30.6.2014 on laadittu IAS 34-standardin (Osavuositarkastukset) ja konsernin vuoden 2013 tilinpäätöksessä esitettyjen laatumisperiaatteiden mukaan lukuun ottamatta jäljempänä kuvattuja laatumisperiaatteiden muutoksia.

Osavuositarkastus on tilintarkastamaton. Kaikki osavuositarkastuksen luvut on pyöristetty, joten yksittäisten lukujen yhteenlaskettu summa saattaa poiketa esitetystä summaluovusta.

Tilinpäätöksen laatumisperiaatteen muutos

OP-Pohjola-ryhmä on soveltanut 1.1.2014 seuraavia standardeja: IFRS 10 "Konsernitilinpäätös", IFRS 11 "Yhteisjärjestelyt", IFRS 12 "Tilinpäätöksessä esitettävät tiedot osuuksista muissa yhteisöissä" sekä näiden seurauksena uudistettu IAS 28 "Sijoitukset osakkuus- ja yhteisyrityksiin". IFRS 10:n mukaan määräysvalta ratkaisee, sisällytetäänkö tietty yhteisö emoyrityksen konsernitilinpäätökseen. Konsernilla on määräysvalta yrityksessä, jos se olemalla osallisena siinä altistuu sen muuttuvalle tuotolle tai on oikeutettu sen muuttuvaan tuottoon ja se pystyy vaikuttamaan tähän tuottoon käyttämällä yritystä koskevaa valtaansa. Standardien käyttöönoton seurauksena OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätökseen on yhdistelty uusina tytäryhtiöinä 65 OP-Kiinteistökeskusta ja 7 pääoma- ja kiinteistösijoitusrahastoa sekä 3 kiinteistösijoitusyhtiötä. Lisäksi 4 pääomasijoitusrahastoa on yhdistelty tilinpäätökseen osakkuusyrityksinä pääomaosuusmenetelmällä. Yhteisinä toimintoina on raportoitu noin 1 200 kiinteistöyhtiötä ja niihin on sovellettu suhteellisen yhdistelyn menetelmää. Uudet tytär- ja osakkuusyritykset raportoidaan pankkitoiminnan, varallisuudenhoidon, vahinkovakuutuksen ja muun toiminnan toimintasegmenteissä. OP-Pohjola-ryhmässä määräysvallattomien omistajien osuus on kasvanut.

Vaikutus konsernin tuloslaskelmaan 1.1. - 30.6.2013 ja 1.1. - 31.12.2013

Milj. e	1.1.- 30.6.2013 (aiemmin esitetty)	Laatumis- periaatteen muutoksen vaikutus	1.1.- 30.6.2013 (oikaistu)	1.1.- 31.12.2013 (aiemmin esitetty)	Laatumis- periaatteen muutoksen vaikutus	1.1.- 31.12.2013 (oikaistu)
Korkotuotot	1 240	1	1 241	2 512	1	2 514
Korkokulut	805	0	806	1 599	0	1 599
Korkokate ennen arvonalentumisia	435	1	436	913	1	915
Saamisten arvonalentumiset	32		32	84		84
Korkokate arvonalentumisten jälkeen	403	1	404	830	1	831
Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot	280		280	524	0	524
Henkivakuutustoiminnan nettotuotot	107		107	175	0	175
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	317	39	356	625	69	694
Kaupankäynnin nettotuotot	52	0	52	114	0	114
Sijoitustoiminnan nettotuotot	50	-1	49	66	2	68
Liiketoiminnan muut tuotot	50	-9	42	95	-9	86
Nettotuotot yhteensä	1 259	30	1 289	2 429	64	2 493
Henkilöstökulut	395	19	414	753	38	791
Muut hallintokulut	177	5	182	373	11	384
Liiketoiminnan muut kulut	195	9	204	404	18	422
Kulut yhteensä	767	33	800	1 530	67	1 598
Palautukset omistajajäsenille	96		96	193	0	193
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta	1		1	0	-1	-1
Kauden tulos ennen veroja	398	-3	395	705	-4	701
Tuloverot	98	0	98	32	3	36
Kauden tulos	300	-3	297	673	-8	665
Jakautuminen, milj. e						
Omistajien osuus tilikauden tuloksesta	299	-4	295	672	-11	661
Määräysvallattomien omistajien osuus tilikauden tuloksesta	1	1	2	0	4	4
Yhteensä	300	-3	297	673	-8	665

Vaikutus konsernin laajaan tuloslaskelmaan 1.1. - 30.6.2013 ja 1.1. - 31.12.2013

Milj. e	1.1.- 30.6.2013 (aiemmin esitetty)	Laatimis- periaatteen muutoksen vaikutus	1.1.- 30.6.2013 (oikaistu)	1.1.- 31.12.2013 (aiemmin esitetty)	Laatimis- periaatteen muutoksen vaikutus	1.1.- 31.12.2013 (oikaistu)
Kauden tulos	300	-3	297	673	-8	665
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi						
Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden uudelleen määrittämisestä johtuvat voitot/(tappiot)	-		-	19		19
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi						
Käyvän arvon rahaston muutos						
Käypään arvoon arvostamisesta	-130	0	-129	-13	4	-9
Rahavirran suojauksesta	-31		-31	-30		-30
Muuntoerot	0	0	0	0	0	0
Tuloverot						
Eristä, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi						
Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden uudelleen määrittämisestä johtuvista voitoista/(tappioista)	-	-	-	26		26
Eristä, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi						
Käypään arvoon arvostamisesta	-32	0	-32	-20	1	-19
Rahavirran suojauksesta	-7		-7	-9		-9
Kauden laaja tulos	178	-3	176	651	-5	647
Jakautuminen, milj. e						
Omistajien osuus tilikauden tuloksesta	178	-4	174	651	-8	643
Määräysvallattomien omistajien osuus tilikauden tuloksesta	1	1	2	0	4	4
Yhteensä	178	-3	176	651	-5	647

Vaikutus konsernin taseeseen 1.1.2013 ja 31.12.2013

Milj. e	Laatimis-		Laatimis-		Laatimis-	
	1.1.2013 (aiemmin esitetty)	periaatteen muutoksen vaikutus	1.1.2013 (oikaistu)	31.12.2013 (aiemmin esitetty)	periaatteen muutoksen vaikutus	31.12.2013 (oikaistu)
Käteiset varat	5 784		5 784	2 172		2 172
Saamiset luottolaitoksilta	840	1	841	848	0	849
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	358		358	537		537
Johdannaissopimukset	4 436	0	4 436	3 423		3 423
Saamiset asiakkailta	65 161	-110	65 051	68 255	-112	68 142
Vahinkovakuutustoiminnan varat	3 492	-16	3 476	3 497	-18	3 479
Henkivakuutustoiminnan varat	9 173	1	9 173	9 880	-7	9 872
Sijoitusomaisuus	6 596	123	6 719	8 613	141	8 753
Sijoitukset osakkuusyrityksissä	39	14	53	40	15	54
Aineettomat hyödykkeet	1 320	1	1 321	1 338	1	1 339
Aineelliset hyödykkeet	710	-45	664	760	-34	726
Muut varat	1 745	7	1 752	1 548	7	1 554
Verosaamiset	115	21	137	72	19	91
Varat yhteensä	99 769	-4	99 766	100 981	9	100 991
Velat luottolaitoksille	1 965	1	1 966	1 032	7	1 039
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat	3		3	4		4
Johdannaissopimukset	4 162	0	4 162	3 157		3 157
Velat asiakkaille	49 650	-23	49 627	50 175	-18	50 157
Vahinkovakuutustoiminnan velat	2 592	6	2 598	2 746		2 746
Henkivakuutustoiminnan velat	8 970		8 970	9 771		9 771
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	19 270		19 270	21 428		21 428
Varaukset ja muut velat	3 297	6	3 303	2 680	11	2 691
Verovelat	990	0	990	807	1	808
Osuuspääoma	622		622	606		606
Velat, joilla on huonompi etuoikeus	1 114	1	1 115	860	1	861
Velat yhteensä	92 635	-9	92 627	93 265	2	93 267
Oma pääoma						
OP-Pohjola-ryhmän omistajien osuus						
Osake- ja osuuspääoma	336	0	336	339	0	339
Käyvän arvon rahasto	339	0	339	325	3	328
Muut rahastot	2 683	0	2 683	2 739	0	2 739
Kertyneet voittovarot	3 752	-43	3 709	4 277	-59	4 218
Määräysvallattomien osuus	24	48	73	36	64	100
Oma pääoma yhteensä	7 134	5	7 139	7 717	8	7 724
Velat ja oma pääoma yhteensä	99 769	-4	99 766	100 981	9	100 991

Vaikutus konsernin rahavirtalaskelmaan 1.1. - 30.6.2013

Milj. e	1-6/2013 (aiemmin esitetty)	Laatimis- periaatteen muutoksen vaikutus	1-6/2013 (oikaistu)
Liiketoiminnan rahavirta			
Kauden tulos	300	-3	297
Oikaisut kauden tulokseen	528	7	535
Liiketoiminnan varojen lisäys (-) tai vähennys (+)	-4 092	20	-4 072
Saamiset luottolaitoksilta	93		93
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat	-152		-152
Johdannaissopimukset	10		10
Saamiset asiakkailta	-2 459		-2 459
Vahinkovakuutustoiminnan varat	-218	1	-217
Henkivakuutustoiminnan varat	-10	16	6
Sijoitusomaisuus	-1 249	-6	-1 254
Muut varat	-108	8	-99
Liiketoiminnan velkojen lisäys (+) tai vähennys (-)			
Velat luottolaitoksille	-525	0	-525
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvelat	1		1
Johdannaissopimukset	1		1
Velat asiakkaille	95	5	100
Vahinkovakuutustoiminnan velat	122	-6	115
Henkivakuutustoiminnan velat	165		165
Varaukset ja muut velat	-386	-2	-388
Maksetut tuloverot	-96		-96
Saadut osingot	71	-2	70
A. Liiketoiminnan rahavirta yhteensä	-3 816	20	-3 796
Investointien rahavirta			
Eräpäivään asti pidettävien rahavarojen lisäykset	-1		-1
Eräpäivään asti pidettävien rahavarojen vähennykset	84	0	84
Tytäryritysten hankinnat hankintahetken rahavaroilla vähennettynä	-5		-4
Tytäryritysten myynnit myyntihetken rahavaroilla vähennettynä	0		0
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-63	-17	-80
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutukset	3	0	3
B. Investointien rahavirta yhteensä	18	-17	1
Rahoituksen rahavirrat			
Velat, joilla on huonompi etuoikeus, vähennykset	-158	0	-158
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, lisäykset	13 111		13 111
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat, vähennykset	-11 067		-11 067
Osuus- ja osakepääoma, lisäykset	85		85
Osuus- ja osakepääoma, vähennykset	-63		-63
Maksetut osingot ja osuuspääoman korot	-81		-81
C. Rahoituksen rahavirta yhteensä	1 827	0	1 827
Rahavarojen nettomuutos (A+B+C)	-1 971	3	-1 968
Rahavarat tilikauden alussa	5 872	1	5 873
Rahavarat tilikauden lopussa	3 901	4	3 905
Saadut korot	1 258		1 258
Maksetut korot	-904		-904
Rahavarat			
Käteiset varat	3 780	0	3 780
Vaadittaessa maksettavat saamiset luottolaitoksilta	121	4	125
Yhteensä	3 901	4	3 905

Julkiset maksut

Lisäksi konserni on vuoden 2014 alusta ottanut käyttöön IFRIC 21 tulkinnan Julkiset maksut ennen sen pakollista voimaantuloa ja EU:n hyväksyntää. Tulkinnan mukaan Pankkiverovelka ja Talletussuojarahaston kannatusmaksuvelka kirjataan täysimääräisenä taseen siirtosaamisiin ja -velkoihin kun ko. lainsäädännössä julkinen maksu määräytyy eli 1.1.2014. Kirjauskäytännön muutos ei muuta näiden kulujen tulosvaikutteista jaksotuseriaatetta.

Liite 2. OP-Pohjola-ryhmän tunnusluvut ja niiden laskentakaavat

	1-6/2014	1-6/2013	1-12/2013
Oman pääoman tuotto (ROE), %	7,9	8,3	8,9
Oman pääoman tuotto käyvin arvo in,%	8,0	4,9	8,7
Koko pääoman tuotto (ROA), %	0,53	0,60	0,66
Kulujen osuus tuotoista, %	57	60	62
Henkilöstö keskimäärin	12 663	13 693	13 461
josta kokoaikaisia	11 767	12 733	12 536
josta osa-aikaisia	896	960	925
Oman pääoman tuotto (ROE), %	Tilikauden tulos		x 100
	Oma pääoma (kauden alun ja lopun keskiarvo)		
Oman pääoman tuotto käyvin arvo in, %	Tilikauden laaja tulos		x 100
	Oma pääoma (kauden alun ja lopun keskiarvo)		
Koko pääoman tuotto (ROA), %	Kauden tulos		x 100
	Taseen loppusumma keskimäärin (kauden alun ja lopun keskiarvo)		
Omavaraisuusaste, %	Oma pääoma		x 100
	Taseen loppusumma		
Kulujen osuus tuotoista, %	Henkilöstökulut + muut hallintokulut + liiketoiminnan muut kulut		x 100
	Korkokate + vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot + henkivakuutustoiminnan nettotuotot + palkkiotuotot ja -kulut, netto + kaupankäynnin nettotuotot + sijoitustoiminnan nettotuotot + liiketoiminnan muut tuotot + osuus osakkuusyriytysten tuloksesta		
Core Tier 1, %	Ensisijaiset omat varat yhteensä pl. pääomalainat ja pääomalainoilla katettava toissijaisten omien varojen alijäämä		x 8
	Omien varojen vähimmäisvaatimus yhteensä		
Ydinpääoma (CET1)*, %	Ydinpääoma (CET1)		x 100
	Kokonaisriski		
* Ydinpääoma (CET1) EU:n asetuksen 575/2103 artiklan 26 ja kokonaisriski artiklan 92 mukaisesti määriteltynä			
Vakavaraisuussuhde ensisijaisilla omilla varoilla, %	Ensisijaiset omat varat yhteensä		x 8
	Omien varojen vähimmäisvaatimus yhteensä		
Vakavaraisuussuhde, %	Omat varat yhteensä		x 8
	Omien varojen vähimmäisvaatimus yhteensä		
Rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain mukainen vakavaraisuussuhde	Ryhmittymän omat varat yhteensä		
	Ryhmittymän omien varojen vähimmäismäärä yhteensä		
Taloudellisen pääoman tuotto, %	Tulos + asiakasbonukset verojen jälkeen (12 kk liukuva)		x 100
	Keskimääräinen taloudellinen pääoma		

Vahinkovakuutus:

Yhdistetty kulusuhde (ilman perustekorkokulua), %	Vahinkosuhde + liikekulusuhde Riskisuhde + toimintakulusuhde	
Vahinkosuhde (ilman perustekorkokulua), %	<u>Korvaukset ja korvausten hoitokulut</u> Vakuutusmaksutuotot (netto)	x 100
Liikekulusuhde, %	<u>Liikekulut + poistot/oikaisut yrityskaupan yhteydessä syntyneistä aineettomista hyödykkeistä</u> Vakuutusmaksutuotot (netto)	x 100
Riskisuhde (ilman perustekorkokulua), %	<u>Korvaukset pl. korvausten selvittelykulut</u> Vakuutusmaksutuotot (netto)	x 100
Operatiivinen yhdistetty kulusuhde	Operatiivinen vahinkosuhde + operatiivinen liikekulusuhde Operatiivinen riskisuhde + operatiivinen toimintakulusuhde	
Operatiivinen riskisuhde (ilman perustekorkokulua), %	<u>Korvaukset pl. korvausten selvittelykulut ja laskuperustemuutokset</u> Vakuutusmaksutuotot pl. laskuperustemuutokset (netto)	x 100
Operatiivinen vahinkosuhde, %	<u>Korvauskulut pl. laskuperustemuutokset</u> Vakuutusmaksutuotot pl. laskuperustemuutokset (netto)	x 100
Operatiivinen liikekulusuhde, %	<u>Liikekulut</u> Vakuutusmaksutuotot pl. laskuperustemuutokset (netto)	x 100
Toimintakulusuhde, %	<u>Liikekulut ja korvausten selvittelykulut</u> Vakuutusmaksutuotot (netto)	x 100
Operatiivinen toimintakulusuhde, %	<u>Liikekulut ja korvausten selvittelykulut</u> Vakuutusmaksutuotot (netto) pl. laskuperustemuutokset	x 100
Vastuunkantokyky, %	<u>Vakavaraisuuspääoma</u> Vakuutusmaksutuotot	x 100
Solvenssisuhde, %*)	<u>Omat varat</u> Vakavaraisuuspääomavaatimus (SCR)	

*) Solvenssi II -ehdotuksen mukainen

Henkivakuutus:

Liikekustannussuhde, %	<u>Liikekulut ennen vakuutusten aktivoitujen hankintamenojen muutosta + korvausten selvittelykulut</u> Kuormitustulo	x 100
-------------------------------	---	-------

Liite 3. OP-Pohjola-ryhmän tuloskehitys vuosineljänneksittäin

Milj. e	2013*			2014	
	4-6	7-9	10-12	1-3	4-6
Korkotuotot	626	629	643	651	682
Korkokulut	405	397	396	399	428
Korkokate	221	232	247	251	254
Saamisten arvonalentumiset	23	17	34	10	23
Korkokate arvonalentumisten jälkeen	198	215	213	241	231
Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot	137	147	96	151	159
Henkivakuutustoiminnan nettotuotot	36	37	31	80	41
Palkkiotuotot ja -kulut, netto	171	172	166	198	174
Kaupankäynnin nettotuotot	23	29	34	27	28
Sijoitustoiminnan nettotuotot	23	7	12	16	30
Liiketoiminnan muut tuotot	23	17	28	13	16
Henkilöstökulut	203	176	202	195	190
Muut hallintokulut	97	85	118	112	102
Liiketoiminnan muut kulut	102	99	119	113	108
Palautukset omistajajäsenille	48	49	49	49	49
Osuus osakkuusyritysten tuloksesta	1	1	-3	0	1
Kauden tulos ennen veroja	161	216	90	257	231
Tuloverot	38	55	-118	61	155
Kauden tulos	123	160	208	196	76
Muut laajan tuloksen erät					
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi					
Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden uudelleen määrittämisestä johtuvat voitot/(tappiot)	-	-	19	-50	-15
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi					
Käyvän arvon rahaston muutos					
Käypään arvoon arvostamisesta	-115	82	38	-25	54
Rahavirran suojauksesta	-20	4	-3	20	22
Muuntoerot	0	0	0	0	0
Tuloverot					
Eristä, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi					
Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden uudelleen määrittämisestä johtuvista voitoista/(tappioista)	-	-	26	-10	-3
Eristä, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi					
Käypään arvoon arvostamisesta	-28	20	-7	-5	11
Rahavirran suojauksesta	-5	1	-2	4	4
Kauden laaja tulos	21	225	246	153	125

* IFRS 10 Konsernitilinpäätösstandardin käyttöönoton seurauksena vertailutietoja on oikaistu.

Liite 4. Korkokate

Milj. e	1-6/2014	1-6/2013 oikaistu*	Muutos, %	1-12/2013 oikaistu*
Lainat ja saamiset	661	621	6	1 257
Saamiset luottolaitoksilta ja keskuspankeilta	4	6	-34	11
Saamistodistukset	100	89	13	184
Johdannaiset (netto)				
Kaupankäynnin johdannaiset	64	19		37
Suojauslaskennan johdannaiset	42	38	10	75
Rahavirran suojauksen tehoton osuus	1	0		3
Velat luottolaitoksille	-2	-3	-31	-5
Velat asiakkaille	-116	-146	-20	-268
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	-222	-167	33	-339
Huonomman etuoikeuden velat	-18	-20	-11	-39
Pääomalainat	-3	-3	-4	-6
Kaupankäynnin rahoitusvelat	0	0	-28	0
Muut (netto)	-7	1		4
Korkokate ilman suojauslaskennan arvostuseriä	505	436	16	914
Suojaavat johdannaiset	-80	-221	-64	-257
Suojauskohteiden arvomuutokset	80	221	-64	257
Korkokate	505	436	16	915

* IFRS 10 Konsernitilinpäätösstandardin käyttöönoton seurauksena vertailutietoja on oikaistu.

Liite 5. Saamisten arvonalentumiset

Milj. e	1-6/2014	1-6/2013	Muutos, %	1-12/2013
Luotto- tai takaustappioina poistetut saamiset	21	22	-5	61
Palautukset poistetuista saamisista	-6	-6	-1	-15
Saamiskohtaisten arvonalentumisten lisäys	44	49	-11	110
Saamiskohtaisten arvonalentumisten vähennys	-28	-33	18	-72
Ryhmäkohtaiset arvonalentumiset	2	0		-1
Yhteensä	33	32	4	84

Liite 6. Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot

Milj. e	1-6/2014	1-6/2013 oikaistu*	Muutos, %	1-12/2013 oikaistu*
Vakuutusmaksutuotot, netto				
Vakuutusmaksutulo	924	867	7	1 346
Jälleenvakuuttajien osuus	-47	-48	2	-57
Vakuutusmaksuvastuun muutos	-246	-234	-5	-37
Jälleenvakuuttajien osuus	20	21	-4	-3
Yhteensä	651	606	7	1 249
Vahinkovakuutuskorvaukset, netto				
Maksetut korvaukset	419	391	7	786
Jälleenvakuuttajien osuus	-16	-17	5	-39
Korvausvastuun muutos	-13	14		65
Jälleenvakuuttajien osuus	0	-5	97	-3
Yhteensä	389	383	1	809
Vahinkovakuutuksen sijoitustoiminnan nettotuotot				
Koroista	30	29	4	57
Osingoista	15	17	-9	25
Kiinteistöistä	1	3	-70	2
Myyntivoitoista ja -tappioista				
Saamistodistuksista	9	16	-40	21
Osakkeista ja osuuksista	30	16	83	22
Lainoista ja saamisista	-	-		-
Kiinteistöistä	0	0	96	-1
Johdannaisista	-15	2		-1
Arvostusvoitoista ja -tappioista				
Saamistodistuksista	0	0		2
Osakkeista ja osuuksista	0	0	100	0
Lainoista ja saamisista	0	0		-1
Kiinteistöistä	2	0		4
Johdannaisista	-2	0		4
Arvon alentumisista	-1	-5	77	-10
Muista	0	1	-59	2
Yhteensä	69	79	-12	126
Diskonnttauksen purkautuminen	-21	-22	2	-43
Muut	0	0	-82	0
Vahinkovakuutustoiminnan nettotuotot	311	280	11	524

* IFRS 10 Konsernitilinpäätösstandardin käyttöönoton seurauksena vertailutietoja on oikaistu.

Liite 7. Henkivakuutustoiminnan nettotuotot

Milj. e	1-6/2014	1-6/2013 oikaistu*	Muutos, %	1-12/2013 oikaistu*
Vakuutusmaksutulo	597	578	3	1 074
Jälleenvakuuttajien osuus	-11	-13	12	-25
Yhteensä	586	565	4	1 049
Korvauskulut				
Maksetut korvaukset	-385	-424	9	-750
Korvausvastuun muutos	-5	2		-16
Jälleenvakuuttajien osuus	4	5	-28	11
Vakuutusvelan muutos				
Vakuutusmaksuvastuun muutos	490	-80		-597
Jälleenvakuuttajien osuus	1	0		-1
Yhteensä	104	-497		-1 353
Muut	-1 144	-55		-42
Yhteensä	-453	13		-346
Henkivakuutuksen sijoitustoiminnan nettotuotot				
Koroista	26	25	3	55
Osingoista	24	30	-21	46
Kiinteistöistä	0	3		0
Myyntivoitoista ja -tappioista				
Saamistodistuksista	10	6	47	3
Osakkeista ja osuuksista	53	49	7	58
Lainoista ja saamisista	1	6	-80	6
Kiinteistöistä	0	2		4
Johdannaisista	-3	1		1
Arvostusvoitoista ja -tappioista				
Saamistodistuksista	0	0	42	-3
Osakkeista ja osuuksista	0	0		-1
Lainoista ja saamisista	0	-2		-2
Kiinteistöistä	2	5	-60	5
Johdannaisista	156	-68		-81
Arvon alentumisista	-5	-16	68	-26
Muista	1	0		1
Sijoitussidonnaisten vakuutusten katteina oleva omaisuus				
Osakkeet ja osuudet				
Myyntivoitot ja -tappiot	38	57	-33	86
Arvostusvoitot ja -tappiot	250	-23		328
Muut	22	17	32	41
Yhteensä	574	94		521
Henkivakuutustoiminnan nettotuotot	121	107	13	175

* IFRS 10 Konsernitilinpäätösstandardin käyttöönoton seurauksena vertailutietoja on oikaistu.

Liite 8. Palkkiotuotot ja -kulut, netto

Milj. e	1-6/2014	1-6/2013 oikaistu*	Muutos, %	1-12/2013 oikaistu*
Palkkiotuotot				
Luotonannosta	107	99	8	199
Talletuksista	3	3	-1	6
Maksuliikkeestä	115	99	16	212
Arvopapereiden välityksestä	12	11	10	22
Arvopapereiden liikkeeseenlaskusta	6	7	-10	11
Rahastoista	51	44	14	90
OmaisuuDENhoidosta ja lainopillisista tehtävistä	43	36	19	74
Vakuutusten välityksestä	37	42	-14	61
Takauksista	11	11	4	23
Muista	46	55	-16	95
Yhteensä	430	407	6	794
Palkkiokulut	58	51	14	100
Palkkiotuotot, netto	372	356	4	694

* IFRS 10 Konsernitilinpäätösstandardin käyttöönoton seurauksena vertailutietoja on oikaistu.

Liite 9. Kaupankäynnin nettotuotot

Milj. e	1-6/2014	1-6/2013 oikaistu*	Muutos, %	1-12/2013 oikaistu*
Myyntivoitot ja -tappiot				
Saamistodistuksista	6	4	65	4
Osakkeista ja osuuksista	3	3	-19	5
Johdannaisista	7	31	-78	70
Arvonmuutokset				
Saamistodistuksista	2	-3		-2
Osakkeista ja osuuksista	0	-3		3
Johdannaisista	26	7		12
Osinkotuotot	0	1	-20	1
Valuuttatoiminnan nettotuotot	11	12	-9	22
Yhteensä	55	52	7	114

* IFRS 10 Konsernitilinpäätösstandardin käyttöönoton seurauksena vertailutietoja on oikaistu.

Liite 10. Sijoitustoiminnan nettotuotot

Milj. e	1-6/2014	1-6/2013 oikaistu*	Muutos, %	1-12/2013 oikaistu*
Myytävissä olevista rahoitusvaroista				
Myyntivoitoista ja -tappioista				
Saamistodistuksista	10	14	-28	16
Osakkeista ja osuuksista	6	2		3
Osinkotuotoista	26	20	26	32
Arvonalentumistappioista	-3	-1		-3
Jaksotettuun hankintameno- arvostettavista				
Myyntivoitoista ja -tappioista	1	1		0
Yhteensä	40	36	11	49
Sijoituskiinteistöjen nettotuotot				
Vuokratuotoista	21	21	4	42
Vastike- ja hoitokuluista	-16	-15	-4	-36
Arvonmuutoksista, myyntivoitoista ja -tappioista	0	7	-93	12
Muista	0	0	-43	1
Yhteensä	6	13	-51	19
Muut	0	0		0
Sijoitustoiminnan nettotuotot	46	49	-6	68

* IFRS 10 Konsernitilinpäätösstandardin käyttöönoton seurauksena vertailutietoja on oikaistu.

Liite 11. Liiketoiminnan muut tuotot

Milj. e	1-6/2014	1-6/2013 oikaistu*	Muutos, %	1-12/2013 oikaistu*
Tuotot omassa käytössä olevista kiinteistöistä ja toimitiloista	8	8	2	17
Muulla vuokrasopimuksella vuokralle annetun omaisuuden vuokratuotoista	2	4	-54	8
Muut	19	29	-37	61
Yhteensä	29	42	-31	86

* IFRS 10 Konsernitilinpäätösstandardin käyttöönoton seurauksena vertailutietoja on oikaistu.

Liite 12. Rahoitusvarojen ja -velkojen luokittelu

Milj. e	Lainat ja saamiset	Eräpäivään asti pidettävät	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat**	Myytavissä olevat	Suojaavat johdannaiset	Yhteensä
Varat						
Käteiset varat	3 416	-	-	-	-	3 416
Saamiset luottolaitoksilta	588	-	-	-	-	588
Johdannaissopimukset	-	-	3 925	-	627	4 551
Saamiset asiakkailta	69 275	-	-	-	-	69 275
Vahinkovakuutustoiminnan varat***	715	-	160	2 932	-	3 807
Henkivakuutustoiminnan varat****	196	-	7 209	3 381	-	10 786
Saamistodistukset	-	213	441	8 029	-	8 683
Osakkeet ja osuudet	-	-	72	524	-	596
Muut rahoitusvarat	1 664	-	-	-	-	1 664
Rahoitusvarat	75 855	213	11 808	14 865	627	103 367
Muut kuin rahoitusinstrumentit						2 757
Yhteensä 30.6.2014	75 855	213	11 808	14 865	627	106 124
Yhteensä 30.6.2013* oikaistu	74 740	319	9 634	12 540	539	100 463
Yhteensä 31.12.2013* oikaistu	75 675	271	10 658	13 908	479	100 991

Milj. e	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat	Muut velat	Suojaavat johdannaiset	Yhteensä
Velat				
Velat luottolaitoksille	-	1 194	-	1 194
(pl. johdannaiset)	3	-	-	3
Johdannaissopimukset	3 736	-	330	4 067
Velat asiakkaille	-	49 514	-	49 514
Vahinkovakuutustoiminnan velat*****	2	3 065	-	3 067
Henkivakuutustoiminnan velat*****	6 868	3 764	-	10 633
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	-	25 871	-	25 871
Velat, joilla huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	-	888	-	888
Muut rahoitusvelat	-	2 975	-	2 975
Rahoitusvelat	10 609	87 271	330	98 211
Muut kuin rahoitusvelat				1 698
Yhteensä 30.6.2014	10 609	87 271	330	99 908
Yhteensä 30.6.2013* oikaistu	8 768	82 636	305	93 213
Yhteensä 31.12.2013* oikaistu	9 219	83 798	250	93 267

* IFRS 10 Konsernitilinpäätösstandardin käyttöönoton seurauksena vertailutietoja on oikaistu.

**Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat erät sisältävät kaupankäynnin rahoitusvarat, alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi luokitellut rahoitusvarat ja sijoitussidonnaisten vakuutusten ja sijoitussopimusten katteena olevat sijoitukset sekä sijoituskiinteistöt.

***Vahinkovakuutustoiminnan varat on eritelty liitetiedossa 14.

**** Henkivakuutustoiminnan varat on eritelty liitetiedossa 15.

*****Vahinkovakuutustoiminnan velat on eritelty liitetiedossa 16.

*****Henkivakuutustoiminnan velat on eritelty liitetiedossa 17.

Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat on arvostettu kirjanpidossa jaksotettuun hankintamenuon.

Näille velkakirjoille markkinoilta saatavilla olevan informaation ja vakiintuneiden arvostusmenetelmien avulla arvioitu käypä arvo oli maaliskuun lopussa n. 525 miljoonaa euroa kirjanpitoarvoa korkeampi.

Huonommalla etuoikeudella olevat velat on arvostettu jaksotettuun hankintamenuon.

Liite 13. Toistuvasti käypään arvoon arvostettujen rahoitusinstrumenttien ryhmittely arvostusmenetelmän mukaisesti

Varojen käyvät arvot 30.6.2014, milj.e	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat				
Pankkitoiminta	125	388	1	514
Vahinkovakuutustoiminta	-	6	-	6
Henkivakuutustoiminta*	6 623	254	8	6 885
Johdannaissopimukset				
Pankkitoiminta	7	4 357	188	4 551
Vahinkovakuutustoiminta	0	1	-	1
Henkivakuutustoiminta	-	216	-	216
Myytävissä olevat				
Pankkitoiminta	6 542	1 975	35	8 553
Vahinkovakuutustoiminta	1 644	1 085	203	2 932
Henkivakuutustoiminta	2 077	950	354	3 381
Yhteensä	17 019	9 231	788	27 039

*Sisältää 6 878 milj. e sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena olevien sijoitusten käyvät arvot, jotka jakaantuvat 6 623 milj e tasolle 1 ja 254 milj. e tasolle 2

Varojen käyvät arvot 31.12.2013, milj.e*	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat				
Pankkitoiminta	152	383	1	537
Vahinkovakuutustoiminta	-	6	-	6
Henkivakuutustoiminta**	6 061	239	16	6 316
Johdannaissopimukset				
Pankkitoiminta	10	3 201	212	3 423
Vahinkovakuutustoiminta	4	0	-	4
Henkivakuutustoiminta	1	70	-	71
Myytävissä olevat				
Pankkitoiminta	6 168	1 756	36	7 961
Vahinkovakuutustoiminta	1 648	940	191	2 779
Henkivakuutustoiminta	1 800	999	369	3 168
Yhteensä	15 844	7 595	825	24 264

**Sisältää 6 300 milj. e sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena olevien sijoitusten käyvät arvot, jotka jakaantuvat 6 061 milj e tasolle 1 ja 239 milj. e tasolle 2

* IFRS 10 Konsernitilinpäätösstandardin käyttöönoton seurauksena vertailutietoja on oikaistu.

**Velkojen käyvät arvot 30.6.2014,
milj.e**

	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat				
Pankkitoiminta	-	3	-	3
Vahinkovakuutustoiminta	-	-	-	-
Henkivakuutustoiminta**	6 613	254	-	6 866
Johdannaissopimukset				
Pankkitoiminta	44	3 923	100	4 067
Vahinkovakuutustoiminta	2	0	-	2
Henkivakuutustoiminta	-	2	-	2
Yhteensä	6 658	4 181	100	10 940

**Velkojen käyvät arvot 31.12.2013,
milj.e***

	Taso 1	Taso 2	Taso 3	Yhteensä
Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat				
Pankkitoiminta	-	4	-	4
Vahinkovakuutustoiminta	-	-	-	-
Henkivakuutustoiminta**	6 060	239	-	6 299
Johdannaissopimukset				
Pankkitoiminta	35	2 992	131	3 157
Vahinkovakuutustoiminta	-	-	-	-
Henkivakuutustoiminta	-	9	-	9
Yhteensä	6 095	3 243	131	9 469

**Sisältää sijoitussidonnaisten vakuutusten ja sijoitussidonnaisten sijoitussopimusten velkojen käyvät arvot.

* IFRS 10 Konsernitilinpäätösstandardin käyttöönoton seurauksena vertailutietoja on oikaistu.

Taso 1: Noteeratut markkinahinnat

Hierarkiatasoon 1 ryhmitellyt erät koostuvat suurimmissa pörsseissä listatuista osakkeista, noteeratuista yritysten velkapapereista, vähintään luottoluokituksen A- omaavien valtioiden ja rahoituslaitosten velkapapereista sekä pörssijohdannaisista. Kyseisten instrumenttien käypä arvo määräytyy toimivilta markkinoilta saatavien noteerausten perusteella.

Taso 2: Arvostusmenetelmät havainnoitavissa olevia syöttötietoja varten

Arvostusmenetelmät, jotka perustuvat luotettaviin laskentaparametreihin. Hierarkiatasoon 2 luokiteltujen instrumenttien käyvällä arvolla tarkoitetaan arvoa, joka on johdettavissa rahoitusvälineen osien tai vastaavien rahoitusvälineiden markkina-arvosta; tai arvoa, joka on lasketta-vissa rahoitusmarkkinoilla yleisesti hyväksytyillä arvostusmalleilla ja -menetelmillä, jos markkina-arvo on niiden avulla luotettavasti arvioitavissa. Tähän hierarkia-tasoon on luokiteltu Pohjola-konsernin OTC-johdannaiset, valtion velkasitoumukset, yritysten ja rahoituslaitosten velka-paperit, osto- ja takaisinmyyntisopimukset (repo) sekä lainaksi annetut tai saadut arvopaperit.

Taso 3: Arvostusmenetelmät ei havainnoitavissa olevia syöttötietoja käyttäen

Arvostusmenetelmät, joiden laskentaparametreihin sisältyy erityistä epävarmuutta. Hierarkiatasoon 3 luokitellut instrumentit arvostetaan hinnoittelumalleilla, joiden laskentaparametreihin sisältyy epävarmuutta. Kyseiseen tasoryhmään sisällytetään kompleksisemmat OTC-johdannaiset, tietyt private equity sijoitukset, epälikvidit lainat, strukturoidut lainat ml. arvopaperistettut lainat ja strukturoidut velkakirjat sekä hedge-rahastot. Usein tason 3 käypä arvo perustuu kolmannelta osapuolelta saatavaan hintatietoon.

Siirrot käyvän arvon arvostuksen tasojen välillä

Siirrot eri hierarkiatasojen välillä katsotaan tapahtuneen siirron aiheuttaman tapahtuman tai olosuhteiden muutoksen toteutumispäivänä.

Vuoden 2014 aikana on tasosta 2 tasoon 1 siirretty joukkolainoja 53 miljoonaa euroa, luottoluokitusten muutosten vuoksi.

Arvostusmenetelmät, joiden laskentaparametreihin sisältyy epävarmuutta

Erittely rahoitusvaroista ja rahoitusveloista

Rahoitusvarat, milj. e	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat		Johdannais-sopimukset		Myytävissä olevat		Varat yhteensä
	Pankki-toiminta	Vakuutus-toiminta	Pankki-toiminta	Vakuutus-toiminta	Pankki-toiminta	Vakuutus-toiminta	
Avaava tase 1.1.2014*	1	16	212	-	36	560	825
Tuloslaskelman nettotuotot	0	0	-24	-	3	-8	-28
Laajan tuloslaskelman nettotuotot	-	-	-	-	0	26	27
Hankinnat	-	-	-	-	0	25	25
Myynnit	0	-8	-	-	-5	-46	-60
Päättävä tase 30.6.2014	1	8	188	-	35	557	788

Rahoitusvelat, milj. e	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat		Johdannais-sopimukset		Velat yhteensä
	Pankki-toiminta	Vakuutus-toiminta	Pankki-toiminta	Vakuutus-toiminta	
Avaava tase 1.1.2014*	-	-	131	-	131
Tuloslaskelman nettotuotot	-	-	-31	-	-31
Päättävä tase 30.6.2014	-	-	100	-	100

* IFRS 10 Konsernitilinpäätösstandardin käyttöönoton seurauksena vertailutietoja on oikaistu.

Erittely nettotuotoista tuloslaskelmaerittäin 30.6.2014

Milj. e	Korkokate tai Kaupan-käynnin nettotuotot	Sijoitustoiminnan nettotuotot	Vahinko-vakuutus-toiminnan nettotuotot	Henki-vakuutus-toiminnan nettotuotot	Laaja tuloslaskelma / Käyvän arvon rahaston muutos	Nettotuotot tilikauden lopussa hallussa olevista varoista ja veloista
Realisoitumattomat nettotuotot	7	2	5	21	27	62
Nettotuotot tilikaudelta	7	3	5	13	27	56

Hierarkiatason 3 johdannaiset ovat asiakkaiden tarpeisiin strukturoituja johdannaisia, joiden markkinariski on katettu vastaavalla johdannaissopimuksella. Tason 3 johdannaiset liittyvät Pohjolan liikkeeseen laskemiin strukturoituihin jvk-lainoihin, joiden tuotto määräytyy kytketyn johdannaisten arvonkehityksen perusteella. Näiden kytkettyjen johdannaisten arvonmuutosta ei ole esitetty yllä olevassa taulukossa.

Arvostustekijöiden muutokset

Luokitteluja hierarkiatasojen välillä ei ole muutettu vuoden 2014 aikana.

Liite 14. Vahinkovakuutustoiminnan varat

Milj. e	30.6.2014	30.6.2013 oikaistu*	Muutos, %	31.12.2013 oikaistu*
Sijoitukset				
Lainat ja muut saamiset	26	81	-68	15
Osakkeet ja osuudet	437	348	26	471
Kiinteistöt	152	152	0	152
Saamistodistukset	2 237	1 965	14	2 014
Johdannaisopimukset	1	1	77	4
Muut osuudet	264	452	-42	300
Yhteensä	3 118	2 999	4	2 956
Muut varat				
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	31	31	1	40
Muut				
Ensivakuutustoiminta	441	397	11	324
Jälleenvakuutustoiminta	131	137	-5	90
Rahat ja pankkisaamiset	9	12	-27	4
Muut saamiset	77	30		64
Yhteensä	689	607	14	523
Vahinkovakuutustoiminnan varat	3 807	3 605	6	3 479

* IFRS 10 Konsernitilinpäätösstandardin käyttöönoton seurauksena vertailutietoja on oikaistu.

Liite 15. Henkivakuutustoiminnan varat

Milj. e	30.6.2014	30.6.2013 oikaistu*	Muutos, %	31.12.2013 oikaistu*
Sijoitukset				
Lainat ja muut saamiset	66	91	-28	77
Osakkeet ja osuudet	1 197	1 395	-14	1 369
Kiinteistöt	108	149	-28	108
Saamistodistukset	2 191	1 652	33	1 815
Johdannaisopimukset	216	76		71
Yhteensä	3 779	3 363	12	3 440
Sijoitussidonnaisten vakuutusten katteena olevat sijoitukset				
Osakkeet, osuudet ja muut sijoitukset	6 878	5 695	21	6 300
Muut varat				
Siirtosaamiset ja maksetut ennakot	45	42	7	47
Muut				
Ensivakuutustoiminta	3	6	-54	5
Jälleenvakuutustoiminta	77	77		77
Rahat ja pankkisaamiset	5	2		3
Yhteensä	130	128	2	132
Henkivakuutustoiminnan varat	10 786	9 186	17	9 872

* IFRS 10 Konsernitilinpäätösstandardin käyttöönoton seurauksena vertailutietoja on oikaistu.

Liite 16. Vahinkovakuutustoiminnan velat

Milj. e	30.6.2014	30.6.2013	Muutos, %	31.12.2013
Korvausvastuu				
Eläkemuotoinen korvausvastuu	1 261	1 240	2	1 312
Muu korvausvastuu	847	788	8	788
Yhteensä	2 108	2 028	4	2 100
Vakuutusmaksuvastuu	739	689	7	493
Muut velat	220	217	1	152
Yhteensä	3 067	2 935	5	2 746

Liite 17. Henkivakuutustoiminnan velat

Milj. e	30.6.2014	30.6.2013	Muutos, %	31.12.2013
Sijoitussidonnaisten vakuutusten velka	5 623	4 554	23	5 039
Sijoitussopimukset	1 243	1 131	10	1 260
Vakuutusvelka	3 519	3 436	2	3 389
Muut velat	247	90		82
Yhteensä	10 633	9 212	15	9 771

Vakuutusvelka sisältää markkinakorkotasoon sidotusta arvostamisesta riippuvaa arvoa 221 miljoonaa euroa (84). Yhden prosenttiyksikön nousu korkotasossa pienentää vakuutusvelan arvoa 146 miljoonaa euroa.

Liite 18. Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat

Milj. e	30.6.2014	30.6.2013	Muutos, %	31.12.2013
Joukkovelkakirjalainat	10 891	8 139	34	8 828
Asuntovakuudelliset joukkovelka- kirjalainat (covered bonds)	7 690	5 695	35	5 698
Sijoitustodistukset, yritys- todistukset ja ecp:t	7 254	7 001	4	6 801
Muut	36	141	-74	101
Yhteensä	25 871	20 976	23	21 428

Liite 19. Käyvän arvon rahasto verojen jälkeen

Myytävissä olevat rahoitusvarat

Milj. e	Saamis- todistukset	Osakkeet ja osuudet ja rahastot	Rahavirran suojaus	Yhteensä
Avaava tase 1.1.2013* oikaistu	85	206	48	339
Käyvän arvon muutokset	-29	-25	-19	-73
Tuloslaskelmaan siirretyt myyntivoitot	-32	-57	-	-90
Tuloslaskelmaan siirretyt arvonalennut	0	14	-	14
Siirrot korkokatteeseen	-	-	-11	-11
Laskennalliset verot	15	17	7	39
Päättävä tase 30.6.2013	38	155	25	218

Myytävissä olevat rahoitusvarat

Milj. e	Saamis- todistukset	Osakkeet ja osuudet ja rahastot	Rahavirran suojaus	Yhteensä
Avaava tase 1.1.2014	63	238	27	328
Käyvän arvon muutokset	132	60	64	255
Tuloslaskelmaan siirretyt myyntivoitot	-15	-85	-	-100
Tuloslaskelmaan siirretyt arvonalennut	0	0	-	0
Siirrot korkokatteeseen	-	-	-15	-15
Määräysvallattomilta omistajilta hankittu omistusosuus Pohjola Pankki Oyj:stä	-25	-65	-7	-97
Laskennalliset verot	-18	18	-8	-9
Päättävä tase 30.6.2014	136	165	60	362

* IFRS 10 Konsernitilinpäätösstandardin käyttöönoton seurauksena vertailutietoja on oikaistu.

Käyvän arvon rahasto ennen veroja oli 452 miljoonaa euroa (409) ja siihen liittyvä laskennallinen verovelka oli 90 miljoonaa euroa (82). Katsauskauden lopussa käyvän arvon rahastossa oli oman pääoman ehtoisten instrumenttien positiivisia arvonmuutoksia yhteensä 266 miljoonaa euroa (293) ja negatiivisia arvonmuutoksia yhteensä 15 miljoonaa euroa (20).

Negatiivinen käyvän arvon rahasto purkautuu omaisuuden arvonnousujen ja tulosvaikutteisten arvonalentumiskirjausten kautta.

Liite 20. Arvonalentumiset ja ongelmasaamiset

Saamiset luottolaitoksilta ja asiakkailta sekä arvonalentumiset, milj. e	30.6.2014	31.12.2013 oikaistu*
Saamiset luottolaitoksilta ja asiakkailta (brutto)	70 331	69 440
Arvonalentumiset yhteensä, josta	468	449
Saamiskohtaiset	407	391
Saamisryhmäkohtaiset	61	58
Saamiset luottolaitoksilta ja asiakkailta (netto)	69 863	68 991

* IFRS 10 Konsernitilinpäätösstandardin käyttöönoton seurauksena vertailutietoja on oikaistu.

Ongelmasaamiset 30.6.2014, milj. e	Saamiset luottolaitoksilta ja asiakkailta (brutto)	Saamiskohtaiset arvonalentumiset	Saamiset luottolaitoksilta ja asiakkailta (netto)
Yli 90 pv. erääntyneet saamiset	519	215	304
Nollakorkoiset	11	1	10
Alihintaiset	174	0	173
Uudelleen neuvotellut	613	0	613
Arvonalentuneet	281	191	90
Yhteensä	1 597	407	1 190

Ongelmasaamiset 31.12.2013, milj. e	Saamiset luottolaitoksilta ja asiakkailta (brutto)	Saamiskohtaiset arvonalentumiset	Saamiset luottolaitoksilta ja asiakkailta (netto)
Yli 90 pv. erääntyneet saamiset	456	164	292
Nollakorkoiset	10	7	3
Alihintaiset	175	1	174
Uudelleen neuvotellut	405	-	405
Arvonalentuneet	318	220	99
Yhteensä	1 364	391	973

Tunnusluku, %	30.6.2014	31.12.2013
Saamiskohtaiset arvonalentumiset, % ongelmasaamisista	25,5 %	28,6 %

Ongelmasaamisiin luetaan yli 90 pv. erääntyneet saamiset, nollakorkoiset ja alihintaiset saamiset sekä saamiset, joihin on kohdistettu saamiskohtainen arvonalennus tai saaminen on uudelleen neuvoteltu asiakkaan heikentyneestä maksukyvyistä johtuen. Yli 90 pv. erääntyneenä samaisena raportoidaan sellaisen saamisen jäljellä oleva pääoma, jonka korko tai pääoma on ollut erääntyneenä ja maksamatta yli kolme kuukautta. Nollakorkoinen saaminen on sovittu asiakkaan maksukyvyyn turvaamiseksi nollakorkoiseksi. Alihintainen saaminen on hinnoiteltu markkinahinnoista poiketen asiakkaan maksukyvyyn turvaamiseksi. Arvonalentuneet saamiset ovat saamisia, joihin kohdistuu arvonalentuminen, mutta ne eivät luokituta mihinkään em. ryhmistä. Lisäksi saamiset, joita ei ole luokiteltu mihinkään edellä mainituista ryhmistä, mutta lainan ehtoja on neuvoteltu uudelleen asiakkaan maksukyvyyn turvaamiseksi, on raportoitu uudelleen neuvoteltuina. Uudelleen neuvotellut on lisätty ongelmasaamisten määritelmään 2013, jotta liitetieto kattaa myös lainanhoitojoustojen alaiset saamiset.

Liite 21. Omat varat ja vakavaraisuus

Omat varat ja vakavaraisuus 30.6.2014 on esitetty 1.1.2014 voimaan tulleen EU:n vakavaraisuusasetuksen (EU 575/2013) (CRR) mukaan. Vertailuvuoden luvut 31.12.2013 on esitetty 31.12.2013 voimassa olleen sääntelyn (CRD3) mukaan. Lisäksi on esitetty arvio vertailuvuoden luvuista CRR:n mukaan sarakkeessa CRR 1.1.2014.

	CRR	CRR		CRD3
Omat varat ja vakavaraisuus, milj. e	30.6.2014	1.1.2014	Muutos-%	31.12.2013
OP-Pohjola-ryhmän oma pääoma	6 216	7 724	-20	7 724
Poistetaan vakuutusyhtiöiden vaikutus omasta pääomasta	-403	-212	90	-212
Käyvän arvon rahasto, rahavirran suojaus	-60	-27		-27
Lisäosuuspääomat, joihin sovelletaan siirtymäsäännöstä	375	494		603
Ydinpääoma (CET1) ennen vähennyksiä	6 128	7 979	-23	8 088
Aineettomat hyödykkeet	-437	-424	3	-424
Eläkevastuun ylikate, epäsuorat omistukset ja laskennalliset verosaamiset tappiosta	-19	-66	-70	-96
Suunniteltu voitonjako / hallituksen esittämä voitonjako	-7	-99	-93	-99
Realisoitumattomien voittojen siirtymäsäännös	-74	-110	-33	-57
Sijoitukset vakuutus- ja rahoituslaitoksiin		-		-1 154
Arvonalentumiset - odotetut tappiot alijäämä	-342	-384	-11	-179
Ensisijaisen lisäpääoman (AT1) alijäämä	-	-		-177
Ydinpääoma (CET1) *	5 248	6 896	-24	5 902
Muihin ensisijaisiin omiin varoihin luettavat instrumentit				
Pääomalainat, joihin sovelletaan siirtymäsäännöstä	161	161		202
Toissijaisen pääoman alijäämä	-	-		-378
Siirto ydinpääomaan	-	-		177
Ensisijainen lisäpääoma (AT1)	161	161		0
Ensisijainen pääoma (T1)	5 409	7 057	-23	5 902
Debentuurilainat	680	670	2	670
OVY:n tasoitusmäärä	232	228	2	228
Realisoitumattomien voittojen siirtymäsäännös	16	57	-71	57
Sijoitukset vakuutus- ja rahoituslaitoksiin	-	-		-1 154
Arvonalentumiset - odotetut tappiot alijäämä	-	-		-179
Siirto ensisijaisiin lisäpääomaan (AT1)	-	-		378
Toissijainen pääoma (T2)	929	955	-3	0
Omat varat yhteensä	6 338	8 012	-21	5 902

Riskipainotetut erät

Luotto- ja vastapuoliriski	36 889	36 489	1	30 175
Valtio- ja keskuspankkivastuut***)	189	169	12	86
Luottolaitosvastuut	1 184	1 379	-14	1 118
Yritysvastuut	20 251	19 650	3	20 450
Vähittäisvastuut	5 399	5 404	0	5 404
Oman pääoman ehtoiset sijoitukset **)	7 813	7 976	-2	1 511
Muut	2 053	1 912	7	1 607
Markkinariski	982	909	8	909
Operatiivinen riski	3 182	3 007	6	3 007
Basel I lattia	-	-		7 247
Yhteensä	41 053	40 405	2	41 339

Suhdeluvut, %	30.6.2014	1.1.2014	Muutos, %- yksikköä	31.12.2013
Ydinpääomien (CET1) vakavaraisuussuhde	12,8	17,1	4,3	14,3
Tier 1 vakavaraisuussuhde	13,2	17,5	4,3	14,3
Vakavaraisuussuhde	15,4	19,8	4,4	14,3

Basel I lattia, milj. e

Omat varat	6 338	8 012
Basel I lattian pääomavaatimus	3 639	3 281
Puskuri Basel I lattiaan	2 699	4 731

*) CRD3 mukaisissa luvuissa rivillä ydinpääoma (CET1) on esitetty EBA:n määritelmän mukainen Core Tier 1

**) Oman pääoman ehtoisten sijoitusten riskipaino sisältää 6,4 mrd euroa ryhmän sisäisistä vakuutusyhtiösijoituksista. OP-Pohjolla on Finanssivalvonnan lupa käsitellä vakuutusyhtiösijoitukset riskipainotettuina erinä PD/LGD-menetelmän mukaisesti.

***) Valtio- ja keskuspankkivastuiden riskipainosta 141 miljoonaa euroa on laskennallisia verosaamisia, jotka käsitellään 250 % riskipainolla ydinpääomista vähentämisen sijaan.

Lisäosuuspääomiin ja pääomalainoihin on sovellettu vanhoja pääomainstrumentteja koskevia siirtymäsäännöksiä. Niistä on luettu omiin varoihin maksimissaan 80 % 31.12.2012 liikkeessä olleesta määrästä.

Negatiiviset realisoitumattomat arvostukset on luettu ydinpääomiin. Positiiviset realisoitumattomat arvostukset on luettu toissijaisiin pääomiin Finanssivalvonnan kannanoton mukaisesti.

Basel I lattia poistuu CRR:n mukaan riskipainotetuista eristä omien varojen vaatimukseksi. Taulukossa on esitetty omien varojen määrä, joka ylittää Basel I lattiaa.

Liite 22. OP-Pohjola-ryhmän rahoitus- ja vakuutusryhmittymän valvonnasta annetun lain mukainen vakavaraisuus

Milj. e	30.6.2014	1.1.2014	Muutos-%	31.12.2013
OP-Pohjola-ryhmän omat pääomat	6 216	7 724	-20	7 724
Osuuspääoma, pääomalainat, ikuiset lainat ja debentuurilainat	1 120	1 335	-16	1 488
Muut omiin varoihin sisällytettävät toimialakohtaiset erät	106	-5		-5
Liikearvo ja aineettomat hyödykkeet	-1 304	-1 308	0	-1 308
Tasotusmäärä	-222	-205	9	-205
Suunniteltu voitonjako	-7	-99	-93	-99
Omista varoista vähennettävät IFRS-erät*	-145	-168	-13	-135
Arvon alentumiset - odotetut tappiot alijäämä	-316	-358	-12	-358
Ryhmittymän omat varat yhteensä	5 446	6 918	-21	7 104
Luottolaitostoiminnan omien varojen vaade**	2 768	2 717	2	3 307
Vakuutusliiketoiminnan omien varojen vaade***	454	437	4	437
Ryhmittymän omien varojen vähimmäismäärä yhteensä	3 222	3 154	2	3 744
Ryhmittymän vakavaraisuus	2 224	3 764	-41	3 359
Ryhmittymän vakavaraisuus-suhde (omat varat/omien varojen vähimmäismäärä)	1,69	2,19		1,90

* Eläkevastuun ylikate, Sijoituskiinteistöjen käypiin arvoihin arvostus, Käyvän arvon rahastosta rahavirran suojauksen osuus

** Riskipainotetut sitoumukset x 8 %

*** Toimintapääoman minimi

Liite 23. Annetut vakuudet

Milj. e	30.6.2014	30.6.2013	Muutos, %	31.12.2013
Omien velkojen ja sitoumusten puolesta annetut				
Kiinnitykset	1	1		1
Pantit	7	6	17	12
Luotot (covered bondien vakuutena)	9 563	8 069	19	7 542
Muut	549	401	37	485
Muut annetut vakuudet				
Pantit *	6 372	4 165	53	5 705
Annetut vakuudet yhteensä	16 490	12 642	30	13 744
Vakuudelliset muut velat	500	401	25	490
Asuntovakuudelliset joukkovelkakirjalainat (covered bonds)	7 690	5 695	35	5 698
Vakuudelliset velat yhteensä	8 190	6 097	34	6 188

* josta 2 000 miljoonaa euroa päivän sisäisen limitiin vakuuksia ja loput pantattu, mutta ei sidottu

Liite 24. Taseen ulkopuoliset sitoumukset

Milj. e	30.6.2014	30.6.2013	Muutos, %	31.12.2013
Takaukset	920	98		931
Takuuvastuut	2 205	411		1 967
Pantit	3	-		3
Luottolupaukset	8 734	6 110	43	9 772
Lyhytaikaisiin kauppatapahtumiin liittyvät sitoumukset	272	14		265
Muut	546	24		490
Taseen ulkopuoliset sitoumukset yhteensä	12 680	6 658	90	13 428

Liite 25. Johdannaissopimukset

30.6.2014, milj. e	Nimellisarvot / jäljellä oleva juoksu-aika				Käyvät arvot*	
	Alle 1 v	1–5 v	Yli 5 v	Yhteensä	Varat	Velat
Korkojohdannaiset, josta	67 339	95 072	47 904	210 315	4 124	3 488
Keskusvastapuoli-selvitettävät	2 826	18 167	9 731	30 724	302	368
Valuuttajohdannaiset	16 813	9 288	5 261	31 362	428	384
Osake- ja indeksisidonnaiset johdannaiset	288	392	-	680	66	0
Luottojohdannaiset	13	114	69	196	14	3
Muut johdannaiset	244	687	95	1 026	67	56
Johdannaiset yhteensä	84 698	105 552	53 330	243 579	4 699	3 931

31.12.2013, milj. e	Nimellisarvot / jäljellä oleva juoksu-aika				Käyvät arvot*	
	Alle 1 v	1–5 v	Yli 5 v	Yhteensä	Varat	Velat
Korkojohdannaiset, josta	38 534	98 847	42 708	180 089	3 025	2 498
Keskusvastapuoli-selvitettävät	2 390	10 634	5 020	18 044	76	69
Valuuttajohdannaiset	16 180	2 522	1 524	20 226	342	411
Osake- ja indeksisidonnaiset johdannaiset	194	582	-	776	77	-
Luottojohdannaiset	4	99	15	118	13	0
Muut johdannaiset	367	627	172	1 167	64	64
Johdannaiset yhteensä	55 278	102 678	44 419	202 375	3 520	2 974

* Käyvät arvot sisältävät kertyneet korot, jotka taseessa esitetään muissa varoissa tai varauksissa ja muissa veloissa. Lisäksi keskusvastapuoliselvityksessä olevien johdannaisten käyvät arvot on nettoutettu taseesta.

Liite 26. Rahoitusvarat- ja velat, jotka on vähennetty toisistaan tai joita koskee toimeenpantavissa oleva yleinen nettoutusjärjestely

Rahoitusvarat

	Rahoitusvarojen bruttomäärä	Rahoitusvelkojen bruttomäärä, joka on vähennetty rahoitusvaroista*	Taseessa esitettävä netto- määrä**	Rahoitusvarojen määrät, joita ei ole netotettu taseessa		
				Rahoitus- varat***	Saadut vakuudet	Netto- määrä
30.6.2014, milj. e						
Pankkitoiminnan johdannaiset	4 848	-296	4 551	-3 268	-543	740
Henkivakuutustoiminnan johdannaiset	216	-	216	-1	-	215
Vahinkovakuutuksen johdannaiset	0	-	0	0	-	0
Johdannaiset yhteensä	5 064	-296	4 768	-3 270	-543	955

Rahoitusvelat

	Rahoitusvelkojen bruttomäärä	Rahoitusvarojen bruttomäärä, joka on vähennetty rahoitusveloista*	Taseessa esitettävä netto- määrä**	Rahoitusvelkojen määrät, joita ei ole netotettu taseessa		
				Rahoitus- velat***	Annetut vakuudet	Netto- määrä
30.6.2014, milj. e						
Pankkitoiminnan johdannaiset	4 427	-360	4 067	-3 268	-472	327
Henkivakuutustoiminnan johdannaiset	2	-	2	-1	-	0
Vahinkovakuutuksen johdannaiset	2	-	2	0	-	2
Johdannaiset yhteensä	4 431	-360	4 071	-3 270	-472	329

Rahoitusvarat

31.12.2013, milj. e	Rahoitusvarojen määrät, joita ei ole netotettu taseessa					
	Rahoitusvarojen bruttomäärä	Rahoitusvelkojen bruttomäärä, joka on vähennetty rahoitusvaroista*	Taseessa esitettävä nettomäärä**	Rahoitusvarat***	Saadut vakuudet	Nettomäärä
Pankkitoiminnan johdannaiset	3 498	-71	3 423	-2 362	-359	702
Henkivakuutustoiminnan johdannaiset	71	-	71	-9	-	62
Vahinkovakuutuksen johdannaiset	4	-	4	-	-	4
Johdannaiset yhteensä	3 573	-71	3 498	-2 371	-359	768

Rahoitusvelat

31.12.2013, milj. e	Rahoitusvelkojen määrät, joita ei ole netotettu taseessa					
	Rahoitusvelkojen bruttomäärä	Rahoitusvarojen bruttomäärä, joka on vähennetty rahoitusveloista*	Taseessa esitettävä nettomäärä**	Rahoitusvelat***	Annetut vakuudet	Nettomäärä
Pankkitoiminnan johdannaiset	3 221	-64	3 157	-2 362	-377	418
Henkivakuutustoiminnan johdannaiset	9	-	9	-9	-	-
Johdannaiset yhteensä	3 230	-64	3 166	-2 371	-377	418

*ml. käteisvaroihin sisältyvä päivittäin selvitettyjen johdannaisten nettomäärä yht. -66 (+8) miljoonaa euroa.

**Käyvät arvot ilman kertyneitä korkoja

***OP-Pohjola ryhmän käytäntönä on solmia johdannaissyöisopimukset kaikkien johdannaistapuolien kanssa.

OTC-johdannaisten keskusvastapuoliselvitys

Ennakoiden EMIR- asetuksen (Regulation (EU) No 648/2012) edellyttämää keskusvastapuoliselvityksen voimaantuloa, OP-Pohjola-ryhmä on siirtynyt helmikuussa 2013 finanssivastapuolten kanssa solmittujen standardiehtoisten OTC – johdannaiskauppojen keskusvastapuoliselvitykseen London Clearing House:ssa uusien korkojohdannaisten osalta. Toimintamallissa johdannaisten vastapuoleksi muuttuu päivittäisen selvitysprosessin päätteeksi keskusvastapuoli, jonka kanssa netotetaan johdannaisten päiväkohtaiset maksut. Lisäksi päivittäin joko maksetaan tai saadaan vakuus, joka vastaa avointen sopimusten käypien arvojen muutosta (variation margin). Keskusvastapuoliselvityksessä olevat korkojohdannaiset esitetään nettona taseessa.

Muut kahdenvälisesti selvittävät OTC- johdannaiset

OP-Pohjola-ryhmän ja muiden asiakkaiden välisiin johdannaiskauppoihin sekä sellaisiin johdannaiskauppoihin, joita asetuksen mukainen keskusvastapuoliselvitys ei koske, sovelletaan joko ISDA:n, Finanssialan Keskusliiton tai OP-Pohjola-ryhmän omaa johdannaissyöisopimusta. Näiden sopimusten perusteella johdannaisten maksuja voidaan netottaa transaktiokohtaisesti maksupäivittäin ja vastapuolen maksukyvyttömyys- ja konkurssitilanteissa. Sopimusehdoissa voidaan lisäksi vastapuolikohtaisesti sopia vakuuksista. Nämä johdannaiset esitetään taseessa bruttoperusteisesti.

Liite 27. Liiketapahtumat lähipiirin kanssa

OP-Pohjola-ryhmän lähipiiri muodostuu OP-Pohjola-ryhmän tilinpäätökseen yhdistellyistä yhtiöistä, osakkuusyhtiöistä, hallintohenkilöistä ja muista lähipiiriin kuuluvista yhtiöistä. OP-Pohjola-ryhmän hallintohenkilöihin luetaan OP-Pohjola-ryhmän pääjohtaja (OP-Pohjola osk:n johtokunnan puheenjohtaja), OP-Pohjola osk:n toimitusjohtaja, johtokunnan jäsenet ja varajäsenet sekä hallintoneuvoston jäsenet ja varajäsenet sekä näiden läheiset perheenjäsenet. Hallintohenkilöiden lähipiiriin luetaan myös yhtiöt, joissa hallintohenkilöllä tai hallintohenkilön läheisellä perheenjäsenellä on huomattava vaikutusvalta. Muihin lähipiiriin kuuluviin yhteisöihin luetaan OP-Eläkekassa ja OP-Eläkesäätiö.

Lähipiirille myönnettyissä lainoissa noudatetaan normaaleja luottoehtoja. Lainat on sidottu yleisesti käytössä oleviin viitekorkoihin.

Lähipiiriliiketoimissa ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia 31.12.2013 jälkeen.

OP-Pohjola-ryhmän tuloksen esittelee lehdistötilaisuudessa medialle pääjohtaja Reijo Karhinen 6.8.2014 klo 12.00 osoitteessa Vääksyntie 4, Vallila, Helsinki.

Pohjola Pankki Oyj julkaisee oman osavuosisikatsauksensa.

Taloudellinen informaatio 2014

Vuoden 2014 osavuosisikatsausten julkaisupäivät:

Osavuosisikatsaus 1.1.–30.9.2014	29.10.2014
----------------------------------	------------

OP-Pohjola osk Johtokunta

LISÄTIEDOT

Pääjohtaja Reijo Karhinen, puh. 010 252 4500
Talousjohtaja Harri Luhtala, puh. 010 252 2433
Viestintäjohtaja Carina Geber-Teir, puh. 010 252 8394

JAKELU

NASDAQ OMX Helsinki Oy
LSE London Stock Exchange
SIX Swiss Exchange
Keskeiset tiedotusvälineet
op.fi ja pohjola.fi